

IZ NAŠIH ENOT ↙

Vaja Jadranski

grom

AKTUALNO ↘

Transportno letalo

C-27J Spartan

Marko Pišlar

POMEMBNEJŠE NALOŽBE OSTAJAJO KLJUB NIŽJIMA PRORAČUNOMA

Tudi obrambno ministrstvo izkazuje solidarnost s prizadetimi v letošnjih katastrofalnih poplavah, saj bosta obrambna proračuna za prihodnji dve leti nekoliko nižja od načrtovanih. Obrambni proračun za prihodnje leto bo nižji za približno 46 milijonov evrov. Kljub novim finančnim načrtom so ohranjene vse pomembnejše naložbe in nadaljuje se načrtovana posodobitev vojaške opreme, s čimer se podpira postopen razvoj Slovenske vojske. Za njeno delovanje bo prihodnje leto namenjenih kar 75 odstotkov sredstev iz obrambnega proračuna. V načrtu posodobitve ostajajo bojna kolesna vozila, taktično transportno letalo, kopenski sistemi za zračno obrambo, večnamenski helikopterji in večnamenska vojaška ladja Triglav ter vse ključne naložbe v najpomembnejšo vojaško infrastrukturo. Rast obrambnih izdatkov bo sledila tudi zavezam do zveze Nato, saj se bo delež bruto domačega proizvoda za obrambne namene ne glede na upočasnjeno rast postopno povečeval. Nova proračuna za prihodnji dve leti pa v celoti podpirata sklepe z vrha Nata iz Walesa leta 2014, saj tudi nova finančna načrta ohranjata eno izmed pomembnejših valižanskih zvez, da se vsaj petina sredstev nameni za ključne zmogljivosti na obrambnem področju.

Foto Bruno Toič

4
TAKTIČNO
TRANSPORTNO LETALO
C-27J SPARTAN

V Slovenski vojski do konca leta novo transportno letalo

20
PREVERJANJE
KLEŠČMANOV ZA
DELOVANJE V NATU

Preizkus zmogljivosti za Natovo pobudo o pripravljenosti

32
NA CERKLJANSKEM
LETALIŠČU POGASILI
LETALO

Z vajo Letalo 2023 preizkusili gasilsko-reševalno službo in nova vozila

12
GASILSTVO NI POKLIC,
TEMVEČ POSLANSTVO
IN NAČIN ŽIVLJENJA

V Žalcu kongres Gasilske zveze Slovenije

22
NA VAJI JADRANSKI
GROM URILI USMERJANJE
ZDRUŽENIH OGNJEV

V Sloveniji jesenska izvedba vaje

36
IZZIVI EVROPSKE
UNIJE PRI POMORSKI
VARNOSTI

Evropska strategija za pomorsko varnost in njen akcijski načrt

13
SLOVENIJA IN ČRNA
GORA V SKUPNI NAKUP
BREZPILOTNIH LETALNIKOV

Podpisan dogovor o sodelovanju pri nakupu letal Belin

29
PREIGRAVALI
SCENARIJ BIOLOŠKE
GROŽNJE

Na vaji Falco skupno urjenje enot za JRKBO

TAKTIČNO TRANSPORTNO LETALO C-27J SPARTAN

V Slovenijo bo predvidoma konec leta priletelo prvo izmed dveh naročenih letal C-27J Spartan. V Reviji Slovenska vojska bomo v tej in prihodnji številki predstavili letalo in delo ter potek usposabljanja pilotov, skrbnikov tovora¹, inženirjev, tehnikov in drugih, ki bodo povezani z operativnim delovanjem letala.

Letalo C-27J Spartan proizvaja italijansko podjetje Leonardo, ki ima sedež na letališču Caselle pri Torinu. Različica letala, ki je trenutno v serijski proizvodnji in bo dobavljena Slovenski vojski, je Block 1. To letalo se precej razlikuje od starejše osnovne različice, predvsem glede posodobljene avionike. Gre za večnamensko vojaško taktično transportno letalo, ki lahko leti v najzahtevnejših taktičnih ter vremenskih razmerah. Spartan bo omogočil vzpostavitev letalske dvonamenske nacionalne zmogljivosti ter tako Slovenski vojski samostojnost in neodvisnost delovanja. Hkrati bo uporaben tudi za opravljanje nalog v sistemu zaščite in reševanja.

¹ Skrbnik tovora je eden izmed terminoloških predlogov za prevod poklica load master. Poklic se lahko prevede tudi kot specialist za tovor ali manipulator tovora. Kateri izmed izrazov se bo uvedel v rabo, je odvisno od števila pojavitev tega izraza, torej od njegove ustaljenosti, gospodarnosti (prednost imajo krajši termini), jezikovnosistemske ustreznosti (termin je skladen z jezikovnim sistemom jezika) in drugih terminoloških načel. Ker gre za pomemben in sočasen termin, o njegovi ustaljenosti pa še ne moremo presojati, se je začel terminološko obravnavati na Ministrstvu za obrambo.

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

▲ **Pilotska kabina je opremljena z najsodobnejšo avioniko.**

◀ **Prvi spartan bo v Slovenijo priletel konec leta.**

Brez dvoma gre za izjemno pridobitev, ki v Slovenijo prinaša najsodobnejšo vojaško tehnologijo ter možnost za razvoj slovenskega vojaškega letalstva in letalske stroke.

POSADKA, PILOTSKA KABINA IN TOVORNI PROSTOR

Standardna posadka spartana so pilot, sopilot in skrbnik tovora. Slednji opravlja vse naloge, povezane s prevozom tovora, prerazporeditvijo prtljažnega prostora, vkrcanjem in izkrcanjem tovora ter odmetavanjem. Usposabljanje in delo vseh treh bomo podrobneje predstavili v prihodnji številki Revije Slovenska vojska.

Pilotska kabina letala je prostorna in ergonomsko lepo oblikovana. Centralni del je sestavljen iz petih večnamenskih zaslonov, v osrednjem panelu pa so radionavigacijske naprave in sistem za nadzor delovanja motorjev. Krmarjenje

letala zagotavljata klasična krmilna volana. Poleg sedežev za pilota je v pilotski kabini vgrajen tudi sedež za dodatnega člana posadke. Glavni dostop za posadko je skozi dostopna vrata, ki so na levi strani trupa letala, v sprednjem delu tovornega prostora. Pilotska kabina ima vgrajenih 16 oken, kar pilotoma omogoča izjemno preglednost v okolici letala. Tovorni del je dolg 11,43 metra, širok 2,45 metra in visok 2,25 metra. Zaradi valjaste oblike trupa je prostor v tovornem delu sicer širok 3,33 metra, v višino pa meri 2,6 metra. Skupna prostornina tovornega prostora je 75 kubičnih metrov, osnovnega pa 61,5 kubičnega metra. V prostoru za tovor je osem oken, po tri na vsaki strani trupa in po eno na dvojnih vratih za padalce. Ta vrata se odpirajo navznoter in navzgor ter so v zadnjem delu na obeh straneh trupa. Za nalaganje tovora ima letalo v repu vgrajena dvizna vrata in nakladalno rampo, ki se odpira navzdol in jo upravlja skrbnik tovora.

Letalo lahko prevaža standardne palete 463L, kot na primer HCU-6E (dolžine 2,75 metra, širine 2,24 metra in višine 2,11 metra) in HCU-12E. Poleg tega lahko na letalo naložimo različna vozila, ki jih uporablja Slovenska vojska, in celo helikopter Bell 206 Jetranger. Za odmetavanje tovora lahko ponese devet ton oziroma do šest svežnjev A-22 CDS oziroma dve standardni paleti HCU-6E. V tovornem prostoru je vgrajenih 28 zložljivih sedežev širine 50,8 centimetra. Poleg tega lahko dodamo še 12 + 6 sedežev. Skupno lahko pelje 46 vojakov ali padalcev. V konfiguraciji za medicinsko evakuacijo lahko prepelje do 36 nosil (Stanag

V tovorni del je vgrajenih tudi 28 zložljivih sedežev.

2040) in šest spremljevalcev oziroma sorazmerno manj, če v letalu prevažajo kritične ali infekcijske bolnike. Za primer nevarnosti je letalo opremljeno z zasilnimi izhodi. En zasilni izhod je na stropu pilotske kabine, trije pa so v tovornem prostoru, in sicer dva na stropu in en na desni strani spredaj, kjer je stranišče. Vse zasilne izhode je mogoče odpreti z obeh strani.

AVIONIKA

Pilotska kabina je opremljena s steklenim kokpitom in najsodobnejšo avioniko, ki ima sisteme praviloma podvojene. Letalu omogoča letenje v vseh vremenskih razmerah, podnevi in ponoči, v civilnem ali vojaškem zračnem prostoru. Pet večnamenskih barvnih zaslonov pilotoma omogoča širok spekter podatkov, nujnih za letenje. K avioniki spadajo navigacijski sistemi (FMCDU, FMC, avtopilot, DADS, RADALT, vremenski radar, VOR/ILS, GPS, TAWS, TACAN/DME, ADF, IFF, TCAS in drugo), komunikacijski sistemi (radio VHF/UHF/HF, SATCOM, datalink 16, IFF/ADS-B, CMU, interfon, PAS, CPDLC in drugo), pomožni instrumenti ter zapisovalniki podatkov leta in pogovorov (črna skrinjica).

STRUKTURA LETALA

Struktura letala je v osnovi kovinska, gibljivi deli kril, vrata in nekatere predelne stene pa so iz kovinsko-kompozitne sendvič konstrukcije. Del spodnjega okrova motorja je iz kompozita ogljikovih vlaken, del nenosilnih kosov, kot so nos letala, stožec repnega dela trupa in različna ohišja, pa so iz kompozita steklenih vlaken. Pogled v trup še neizdelanega letala je razkril, da je debelina pločevine, uporabljene na trupu letala, od slaba dva milimetra do štiri

Raztegljiva nosna noga omogoča lažje nakladanje in razkladanje tovora.

milimetre na mestu pritrditve krila. Letalo je opremljeno s tako imenovanimi zavihki (angl. winglets), ki zmanjšujejo zračni upor in povečujejo učinkovitost letala. Največja obremenitev tal je 2000 kg/m², kar je enako kot na letalu C-130, to pa uporabnikom omogoča neposredno prelaganje palet z enega letala na drugo. Na rampo tovornih vrat lahko naložijo 1000 kg/m², kar dodatno poveča možnost prevoza tovora. Za pomoč pri nakladanju tovora je letalo opremljeno z vitlom.

PRISTAJALNO PODVOZJE

Glavno pristajalno podvozje je vgrajeno na trup in je uvlačljivo. Ima štiri gume, in sicer na vsaki strani po dve, ki sta vgrajeni zaporedno. Glavni pristajalni podvozji omogočata uravnavanje letala po prečni smeri. Nosno kolo ima dve

TEHNIČNI PODATKI ZA LETALO C-27J SPARTAN

MOTOR:
pilot, sopilot in
skrbnik tovora

MERE:
dolžina 22,7 m
razpon kril 29,3 m
višina 9,64 m

POGON:
2 × Rolls-Royce
AE 2100-D2A

NAJVEČJI DOLET:
5852 km
**NAJVEČJA VIŠINA
LETENJA:**
9144 m

NAJVEČJA HITROST:
602 km/h

vzporedno vgrajeni gumi. Hidravlika v nosni nogi letalu omogoča dvig nosu za 4,3 stopinje, kar pomeni, da se zadnji del trupa spusti na višino pol metra nad terenom in tako olajša natovarjanje oziroma raztovarjanje tovora.

VZDRŽEVANJE

Koncept vzdrževanja letala C-27J je bil razvit v skladu z bogatimi izkušnjami, ki jih je Leonardo pridobil v letih operacij z letaloma G222 in C-27A/-J. V grobem se deli na linijsko in bazno vzdrževanje, ki sta natančno predpisani. Linijsko vzdrževanje obsega dnevne preglede, diagnostiko, zamenjavo in popravilo preprostejših delov letala in obdelavo računalniških podatkov, bazno vzdrževanje pa načrtovane preglede, vzdrževanje motorja, pristajalnega podvozja, baterij, sistema zaščite pred zaledenitvijo, varnostne opreme ter popravila konstrukcije oziroma strukture letala. Pregledi oziroma vzdrževanje se izvajajo glede na pretečen čas, število ur letenja ali število ciklov. Pregledi na prvi stopnji potekajo na 24 oziroma 72 ur (dnevni pregled) ter na 12 mesecev oziroma 750 ur (višja stopnja linijskega vzdrževanja), na drugi stopnji pa na 24 mesecev oziroma 1500 ur (pregled A), 48 mesecev oziroma 3000 ur (pregled B) in 96 mesecev oziroma 6000 ur (pregled C). Leonardo bo za prvo leto zagotavljal ekipo svojih strokovnjakov za vzdrževanje spartana na letališču v Cerkljah ob Krki. V podporo slovenskim inženirjem in tehnikom bodo tako trije specialisti za avioniko, mehaniko in motorje. Poleg njih bo v cerkljanski vojaški letalski bazi dve leti na voljo tudi predstavnik proizvajalca Leonardo, ki jim bo omogočal dodatno tehnično pomoč.

Letalo C-27J Spartan je oblikovano z najsodobnejšimi tehnološkimi rešitvami ter predstavlja najboljše razmerje med ceno in kakovostjo. Ta tip letala uporabljajo v 16 državah po svetu, izdelajo pa jih do deset na leto. Slovenija je sredi septembra naročila še eno letalo C-27J Spartan z enako konfiguracijo kot pri prvem. Za obe letali z usposabljanjem osebja, logistično podporo, administrativnimi in drugimi stroški bomo odšteli 129 milijonov evrov. Drugo letalo bo v Slovenijo prispelo predvidoma do konca leta 2024.

S SPARTANOM BOMO ZAGOTAVLJALI VZDRŽLJIVOST SIL PRI OPRAVLJANJU NALOG

BESEDILO Borut Podgoršek
FOTO Bruno Toič

O nakupu transportnega letala za Slovensko vojsko se je govorilo že dolgo, najintenzivneje pa med letoma 2006 in 2007, ko smo na podlagi študije izbrali letalo EADS CASA C-295. Žal se je januarja 2008 zgodila tragična nesreča poljskega C-295 in nakup letala za potrebe Slovenije je bil ustavljen. Aktivnosti za nakup transportnega letala so se ponovno začele kmalu po izbruhu epidemije covid-19, ko je Slovenija pristopila k nakupu prvega letala, jeseni letos pa je bil podpisan dogovor za nakup še drugega. O razlogih za nakup, izzivih zagotavljanja kadra in najpomembnejših zmogljivostih nove pridobitve v Slovenski vojski pa v pogovoru s poveljnikom 15. polka vojaškega letalstva polkovnikom Janezom Gaubetom.

📍 KDAJ SO SE ZAČELE AKTIVNOSTI ZA NAKUP LETALA?

Slovenija se je med epidemijo covid-19 leta 2020 znašla v neugodnem položaju, saj nismo imeli primernih letalskih zmogljivosti. Letalo Turbolet, ki ima nosilnost 1000 kilogramov, je bilo polno zaposleno, uporabljali smo ga namreč kot tovorno in evakuacijsko letalo. Falcon pa je bil takrat na servisu. Ker ljudje niso smeli delati, se je servis letala zavlekel za pol leta. Zato smo imeli na voljo le eno letalo. Prav tako je bilo težko dobiti ustrezno transportno letalo na trgu. Zato se je Republika Slovenija odločila za nakup dveh transportnih letal.

📍 NA PODLAGI ČESA JE BIL OPRAVLJEN NAKUP?

Nakup je bil opravljen na podlagi študije, ki je predvidela, katerim merilom mora novo letalo zadostiti. Letalo je moralo zagotavljati dolet 5000 kilometrov brez tovora, minimalni dolet letala s šestimi tonami tovora pa je moral biti 3500 kilometrov. Pomembni dejavniki so bili tudi operativna

Pogovor s poveljnikom 15. polka vojaškega letalstva polkovnikom JANEZOM GAUBETOM

višina letenja 7000 metrov, maksimalna višina letenja 9000 metrov in potovalna hitrost najmanj 500 kilometrov na uro. Kokpit in tovorni prostor sta morala biti pod tlakom, repna dvižna vrata pa so morala omogočati prevoze različnih tovorov. Letalo je moralo imeti možnost vzleta in pristanka z neurejenih vzletišč, sistem za samostojen zagon motorjev in navigacijsko-komunikacijsko opremo v skladu s potrebami naše vojske oziroma zavezništva. To so bila osnovna izhodišča, ki so se upoštevala pri izbiri letala.

📍 KATERO LETALO SE JE POKAZALO KOT NAJ-USTREZNEJŠE?

Pod drobnogledom je bilo več transportnih letal. Opravljena je bila primerjava

njihovih tehničnih lastnosti in cen, stroškov vzdrževanja ter drugega. Kot najprimernejši se je pokazal C-27J Spartan. Iz 15. polka vojaškega letalstva sta bila v delovni skupini za nakup letala dva strokovnjaka, in sicer letalski inženir iz 153. letalskotehnične eskadrilje in pilot iz 152. letalske eskadrilje.

📍 KDO BO UPRAVLJAL LETALO IN KAKO JE Z ZAGOTAVLJANJEM KADRA ZA POPOLNITEV POSADK?

Zmogljivosti 15. polka vojaškega letalstva se bodo s prihodom letala zelo povečale, prav tako naše naloge, zato bomo potrebovali več kadra. Trenutno se za delo na letalu Spartan pripravljajo dva kapitana in dva sopolota ter štirje skrbniki tovora. Za začetek bo to dovolj.

Pozneje bomo kader črpali iz svojih vrst. Obenem ne smemo pozabiti, da šolamo inštruktorja kapitanov v Papi, od koder se vrne leta 2025. On bo eden izmed nosilcev nadaljnega usposabljanja pilotov pri nas, saj bo imel vsa pooblastila in bo lahko doma izšolal nove pilote. Kapitana, ki se zdaj usposabljata, sta zelo izkušena. Stotnik Robi Resnik je bil kapitan na letalu Boeing C-17 Globemaster III v Papi na Madžarskem in ima več kot 2000 ur naleta. Drugi kapitan nadporočnik Primož Svatovšek pa ima 7000 ur naleta v civilnem prometu. Sopolota nadporočnik Marko Podplatnik in stotnik Boris Pirnat sta prej letela na turboletu in imata prav tako precej izkušenj na transportnih letalih. Trenutno imamo 28 pilotov v različnih fazah šolanja, od študentov do kandidatov Šole za častnike. Na selekcijsko letenje pa smo jih letos sprejeli 15. Glede na to, da šolanje pilotov traja v povprečju od štiri do sedem let, je to naša naložba za prihodnost.

📍 KAKO BO POSKRBLJENO ZA VZDRŽEVANJE LETALA?

Doma bomo izvajali vzdrževanje na prvi stopnji. Druga oziroma tretja stopnja vzdrževanja se bo izvajala po pogodbi, prvi dve leti v okviru garancije. Večje okvare oziroma zahtevnejše servise pa bodo opravili pri Leonardu.

Zmogljivosti 15. polka vojaškega letalstva se bodo s prihodom letala zelo povečale, prav tako naše naloge.

Vsi, ki so se usposobili za skrbnike tovara in letalske tehnike, prihajajo iz 152. letalske eskadrilje in 153. letalskotehnične eskadrilje. Za veliko izmed njih bo spartan dodaten tip letalnika, za katerega bodo morali skrbeti. Fantje so zelo motivirani, čeprav imamo pri tehnikih večji kadrovski izziv, ki ga poskušamo rešiti. Ustrezne prostore za letalo še pričakujemo. Če je letalo lahko na prostem, česar si vsekakor ne želim, pa ne moremo od letalskih tehnikov pričakovati, da bodo med vzdrževanjem letala izpostavljeni različnim vremenskim razmeram. S prihodom drugega spartana bomo dodali še dve posadki. To se bo dogajalo postopoma, in ne čez noč. Najprej moramo v operativno uporabo uvesti prvo letalo, potem pa bomo začeli uvajati še drugo.

ZA KATERE NALOGE SE BO UPORABLJALO NOVO TRANSPORTNO LETALO?

Spartan bomo uporabljali za prevoz vojakov, različnega tovora in opreme, vozil, odmetavanje tovora in padalcev, medicinske prevoze pripadnikov Slovenske vojske ali evakuacijo državljanov Republike Slovenije, vključno z reševanjem

izoliranega osebja, in drugo. Imelo bo tudi VIP-modul in zmogljivost za gašenje požarov. Naš sistem za gašenje bo v obliki cisterne, ki bo sprejela osem ton vode in imela pri vratih izlivne šobe. Količino in hitrost spuščanja vode bomo lahko uravnavali. Vedeti moramo, da so servisi na letalih precej zahtevni. Za ohranjanje neprekinjene plovnosti je nujno, da imamo vsaj dve letali. Tako bomo lahko zagotavljali vzdržljivost sil pri opravljanju nalog bojnega ali humanitarnega značaja.

ZAKAJ SPLOH POTREBUJEMO ENO OZIROMA DVE TRANSPORTNI LETALI?

Transportnih letal je premalo. Potrebe so tako velike, da jih ni dovolj za vse, ki jih potrebujejo. Če želimo dobiti letalo C-17, ga moramo rezervirati kar šest mesecev prej. Ko pa imaš svojo zmogljivost, si neodvisen. In prav to je smisel nakupa. Letalo bomo dali tudi v sistem ATARES in bo na voljo našim zaveznikom. Najprej moramo osebje in letalo pripraviti, da bomo dosegli začetne operativne zmogljivosti. Predvidevam, da bo to trajalo eno leto. V tem času bomo usposobili posadke in letališko osebje, ki bodo opravljali osnovne naloge prevoza tovora in vojakov. Prevoz nevarnega tovora, odmet tovora, padalcev, gašenje in druge posebne naloge pa bomo začeli opravljati v prihodnjih letih, ko bomo dosegli končne operativne sposobnosti. Letalo potrebujemo s praktičnega vidika. Kot poveljnik 15. polka sem velikokrat doživel, da so naši vojaki ostali brez prevoza. V Afganistanu so na letališču čakali na prevoz tudi po več dni, enkrat celo sedem. Prav tako s Kosova. Naši vojaki se domov vračajo čez Frankfurt ali Amsterdam. Slovenska vojska za prevoz vojakov v domovino najema tuje letalske prevoznike. Če želimo biti neodvisna vojska, moramo imeti svoje letalske zmogljivosti. Ne potrebujemo samo dveh transportnih letal, potrebujemo jih še več. Turbolet na primer s prihodom spartana ne bo izgubil svoje funkcije, ker bomo s spartanom leteli na daljše razdalje z več tovora. Turboleta ne bomo prodali oziroma upokojili, temveč ga bomo obdržali, saj je zelo dober za kratke razdalje in cenovno ugoden.

OBRAMBNI MINISTRI O NADALJNI PODPORI UKRAJINI

BESEDILO SSK, FOTO Nato

Minister za obrambo Marjan Šarec se je 11. in 12. oktobra v Bruslju udeležil srečanja obrambnih ministrov Nata, ki je bilo namenjeno potrditvi nadaljnje podpore Ukrajini, pregledu napredka glede krepitve zavezniške odvračalne in obrambne države ter trenutnemu dogajanju v Natovih operacijah in na misijah.

Ministri so se prvič sestali v novoustanovljenem svetu Nato-Ukrajina. Svet predstavlja forum za nadaljnji politični dialog in krepitev sodelovanja, da se zagotavlja podpora Ukrajini pri približevanju evro-atlantskim integracijam.

Razpravljali so o uvedbi okrepljenega celovitega paketa pomoči Ukrajini, ki skladno s sklepi julijskega vrhunkega zasedanja v Vilni predvideva večletni načrt podpore. Minister Marjan Šarec je ob tem poudaril, da Ukrajina lahko pričakuje nadaljnjo politično in praktično podporo Slovenije. Ministri so se srečali tudi v zavezniškem formatu skupaj s Švedsko, pri čemer so pozornost namenili napredku glede krepitve zavezniške odvračalne in obrambne države. Razpravljali so še o aktualnih razmerah v Natovih operacijah in na misijah, prednostno o Kforjevi operaciji na Kosovu ter Natovi misiji v Iraku. Slovenija se zaveda strateškega pomena Zahodnega Balkana in varnostnih razmer v regiji. Tudi zato povečujemo svoj prispevek v regiji. Po videopovezavi je ministre z razmerami po terorističnem napadu seznanil izraelski obrambni minister. Minister Šarec je ob robu zasedanja podpisal memorandum o soglasju o skupnem javnem naročanju kopenskih sistemov zračne obrambe v okviru pobude o zaščiti evropskega neba.

FIRBERJEV MONTAŽNI MOST POVEZAL BREGOVA

BESEDILO Petra Apšner, FOTO Bruno Toič

Občno Gornji Grad so v petek, 4. avgusta, tako kot številne druge kraje po Sloveniji, prizadele poplave, kakršnih ne pomnijo. Med poplavami je voda uničila tamkajšnji most nadomestili z montažnim, ki predstavlja prijateljsko vez med Slovenijo in Poljsko. Montažni most, dolg 24 metrov, je pomembna pridobitev za celotno Zgornjo Savinjsko dolino.

V sredo, 14. septembra, je na Spodnjem trgu Gornjega Grada potekalo odprtje Firberjevega mostu. Most čez Dreto je drugi most, ki ga je na naših

tleh po avgustovskih poplavah postavila poljska vojska. Odprtja so se poleg slovenskih in poljskih vojaških pripadnikov ter predstavnikov Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje udeležili še namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Franc Koračin, namestnik poveljnika 1. brigade Slovenske vojske podpolkovnik Uroš Brenčič, veleposlanik Republike Poljske v Sloveniji ter poljski obrambni ataše. V uvodnem delu je zbrane nagovoril namestnik poveljnika 1. brigade Slovenske vojske podpolkovnik Uroš Brenčič, ki je po kratki predstavitvi občine in njene zgodovine opisal še potek dogodkov med avgustovskimi poplavami. Takratne poplave so odnesle in uničile številne mostove po Sloveniji, tudi Firberjev most, ki je povezoval bregova nad Dreto. Da bi zagotovili nemoten prehod čez reko, so krajanom Gornjega Grada pomagali poljski vojaki, ki so montažni most postavili v treh dneh. Odprtja montažnega mostu je bil vesel tudi župan občine Gornji Grad Anton Špeh, ki se je vsem zbranim zahvalil za solidarnost v najtežjih trenutkih.

GASILSTVO NI POKLIC, TEMVEČ POSLANSTVO IN NAČIN ŽIVLJENJA

BESEDILO Gasilska zveza Slovenije in Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V petek in soboto, 6. ter 7. oktobra, je bil v Žalcu eden pomembnejših dogodkov najpomembnejše gasilske organizacije Slovenije, ki se zgodi vsakih pet let, in sicer XVIII. kongres Gasilske zveze Slovenije. Letošnji dogodek je potekal pod sloganom **Odgovorno, načelno in srčno za varnost vseh.**

Po svečanem prihodu gasilskih praporov so v dvorani Doma II. slovenskega tabora v Žalcu uradno odprli kongres in začeli plenarno zasedanje. Zbrane so najprej pozdravili predstavniki Gasilske zveze Slovenije in gostujočega mesta Žalec, kot slavnostni gost pa tudi minister za obrambo Marjan Šarec, ki je med drugim izpostavil pomen dobrega sodelovanja Gasilske zveze Slovenije, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Ministrstva za obrambo. Minister Šarec je prepričan, da so gasilske enote temelj delovanja civilne zaščite in vseh sil za zaščito in reševanje. Povedal je, da nas v današnjem času pesti veliko težav, priča smo ujmam, kakršnih prej nismo bili vajeni, zato se moramo vse več izobraževati, imeti več sodobne opreme, predvsem pa pridobivati nove članice in člane. Brez mladine je danes gasilska organizacija obsojena na životarjenje, zato se gasilska društva zavedajo, da brez mladine ni uspeha, kar je pomembno področje

njihovega dela. Minister tudi upa, da bi bilo čim manj nepredvidenih dogodkov, ki smo jim bili priča v zadnjem času. »Če pa že bodo, sem prepričan, da bomo ponovno uspešno sodelovali ter da se bodo gasilke in gasilci odzvali tako, kot so se vedno do zdaj,« je poudaril ter se jim ob koncu iskreno zahvalil za njihovo delo z besedami, da gasilstvo ni poklic, temveč poslanstvo in način življenja.

Naslednji dan kongresa so zbrane nagovorili še poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije Srečko Šestan, generalni direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Leon Behin ter namestnik glavnega inšpektorja Inšpektorata Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami Miloš Bizjak. Besedo so dobili tudi gostje tujih gasilskih organizacij Avstrije, Nemčije, Madžarske, Hrvaške, Srbije, Slovaške in Češke, ki so se zahvalili za sodelovanje in si želijo nadaljnjega povezovanja. Posebno novico je poleg zahvale premierno naznanil predsednik nemške gasilske zveze, in sicer kandidaturu za naslednjo gasilsko olimpijado leta 2026 v Berlinu. Na kongresu so bili obravnavani in sprejeti poročila o delu za preteklo mandatno obdobje ter programske usmeritve Gasilske zveze Slovenije. Izvedene so bile tudi volitve za predsednika in poveljnika Gasilske zveze Slovenije ter za nekatere druge organe Gasilske zveze Slovenije. Janko Cerkvenik nadaljuje svojo funkcijo predsednika Gasilske zveze Slovenije v naslednjem mandatu, za poveljnika pa je bil izvoljen Zvonko Glazar, ki je na tem mestu zamenjal Francija Petka. Sledila je svečana podelitev najvišjih gasilskih priznanj. Najvišje priznanje Matevža Haceta za leto 2023 so prejeli Martina Jelovčan, Boris Lambizer in Franc Kirbiš.

Gasilski kongres se je končal z veličastnim gasilskim dogodkom, ki vedno naredi vtis na gledalce. Na ulicah Žalca je potekala gasilska parada z več kot 5300 gasilci v več ešalonih, ki se je končala z zaključno slovesnostjo na stadionu športnega parka v Žalcu.

Postroj praporščakov je pozdravil minister Šarec.

SLOVENIJA IN ČRNA GORA V SKUPNI NAKUP BREZPILOTNIH LETALNIKOV

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Državna sekretarja slovenskega in črnogorskega obrambnega ministrstva, dr. Damir Črnčec ter dr. Krsto Perović, sta v sredo, 30. avgusta, podpisala dogovor o sodelovanju pri skupni nabavi brezpilotnih letalnih sistemov Belin. Obe ministrstvi za potrebe vojske namreč načrtujeta nakup dodatnih brezpilotnih sistemov. Ministrstvi sta se dogovorili za skupen nakup ter nadaljnje sodelovanje pri vojaškem izvidovanju in opazovanju ter nadzoru iz zraka z brezpilotnimi letalniki.

»Gre za tretjo generacijo letalnikov, ki so preizkušeni v Slovenski vojski in so rezultat sodelovanja Ministrstva za obrambo s slovensko obrambno industrijo. Po intenzivnem usklajevanju in dolgi zgodovini odličnih odnosov med Slovenijo in Črno goro, tudi na obrambnem področju, sva s kolegom državnim sekretarjem podpisala dogovor o skupni nabavi letalnikov Belin. To je prvi tak nakup po modelu vlada vladi, pri čemer Slovenija s prijateljsko državo nabavlja sisteme, ki jih bomo oboji uporabljali. Na obrambnem ministrstvu podobne dogovore in sodelovanja pričakujemo tudi v prihodnosti,« je ob podpisu povedal dr. Damir Črnčec.

Tretja generacija brezpilotnega letalnega sistema Belin je najbolj izpopolnjena različica. Sistem je namenjen izvidovanju ter zagotavljanju podatkov z bojišča na taktično-operativni ravni v resničnem času. Letalnik, ki vzleta vertikalno, ob določenih pogojih in višini pa horizontalno,

Slovenska in črnogorska delegacija po podpisu dogovora za brezpilotne sisteme

je opremljen z optično in infrardečo kamero, doseže maksimalno višino 4000 metrov ter ima doseg do 40 kilometrov. Uporaben je tudi ob naravnih nesrečah in je tako v veliko pomoč civilni zaščiti pri reševanju.

Slovensko obrambno ministrstvo bo v skladu z dogovorom kupilo brezpilotne letalne sisteme Belin podjetja C-Astral v imenu črnogorskega obrambnega ministrstva, vključno z dokumentacijo in usposabljanjem, ki ga bo zagotovil dobavitelj. Javno naročilo bo vključevalo potrebe slovenskega in črnogorskega obrambnega ministrstva. Gre za prvi primer sklenitve dogovora med Republiko Slovenijo in drugo državo za nakup vojaške opreme ter opreme po modelu vlada vladi, po katerem bo naša država zagotovila naročeno opremo drugi državi. Obrambno ministrstvo je vse pravno-finančne podlage za sklepanje takih dogovorov uskladilo s finančnim ministrstvom.

Za Črno goro, ki brezpilotna letala kupuje prvič, je to pomemben element pri nadaljnji posodobitvi črnogorske vojske. »Še posebej me veseli, da smo to storili s prijatelji iz Slovenije, ki nas podpirajo že od začetka. Najprej pri vključitvi v Nato, zdaj pa v Evropsko unijo. Odnosi so izjemno dobri. To je sicer prvo skupno naročilo glede na zmogljivosti, ki jih ima Slovenija na področjih vojaške tehnologije in industrije, ki ju podpira predvsem Ministrstvo za obrambo. Glede na videno menim, da je mogoče to sodelovanje nadaljevati že v naslednjem mesecu. S Slovenijo imamo skupni cilj v novih geostrateških okoliščinah – okrepiti zmogljivost za posodobitev naše vojske. To je najlažje, kadar sodeluješ z nekom tako dobro kot mi s Slovenijo,« je izpostavil dr. Krsto Perović in dodal: »Pri tem je pomembna obojestranska volja, da zastavljene načrte čim prej uresničimo.«

NA BLEJSKEM STRATEŠKEM FORUMU O SOLIDARNOSTI Z UKRAJINO

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Blejski strateški forum je letos potekal pod naslovom **Solidarnost za globalno varnost. Osrednji zunanje-politični dogodek, ki ga vsako leto konec poletja gosti Slovenija, je globalna platforma za oblikovanje idej in izmenjavo stališč o sodobni družbi ter njeni prihodnosti. Letošnji forum je potekal v znamenju solidarnosti z ljudmi, ki so jih prizadele uničujoče poplave. Imel je tudi humanitarno noto, saj so lahko udeleženci prispevali v sklad za obnovo. V torek, 29. avgusta, je na Bledu na panelu Ukrajina: moč solidarnosti sodeloval državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec.**

»Slovenija je država, ki je razumela in še vedno razume pomen besede vojaška solidarnost. Leta 1991 smo bili v zelo podobnem položaju, ko nas je napadla jugoslovanska vojska in smo se borili za svojo neodvisnost,« je v uvodu spomnil dr. Črnčec. Poudaril je, da je Slovenija od vsega začetka stala in še vedno stoji ob strani Ukrajini. »Zelo preprosto je doseči mir. Ena država je agresor, in če umakne svoje sile iz Ukrajine, bo mir dosežen,« je še dodal dr. Črnčec.

Na panelu so sodelovali tudi veleposlanik Ukrajine v Republiki Sloveniji Andrii Taran, državni sekretar na črnogorskem obrambnem ministrstvu dr. Krsto Perović, veleposlanik Poljske v Republiki Sloveniji Krzysztof Jan Olendzki ter Holger Haibach iz Fundacije Konrad-Adenauer za Hrvaško in Slovenijo. Ukrajina je država v vojni, ki je kljub temu v začetku avgusta v Slovenijo poslala najboljšo ekipo inženirjev z opremo za pomoč ljudem po

katastrofalnih poplavah, je v nadaljevanju izpostavil državni sekretar in dodal, da je bil ob tem ganjen. Obenem je dr. Črnčec napovedal skorajšnje odprtje vojaškega mostu v Mežici, ki so ga postavljali poljski inženirji, kar se je zgodilo čez nekaj dni, 31. avgusta. Slovenija je prejela veliko podporo tudi iz drugih držav. Poleg vojaške pomoči smo prejeli še humanitarno pomoč Nata in Evropske unije ter dvostransko pomoč držav Zahodnega Balkana.

Državni sekretar je na panelu poudaril, da smo v Sloveniji v Evropsko unijo in Nato vstopili pod sloganom Najprej Nato, nato Evropska unija. Ob tem je dodal: »Ob odločitvi za samostojnost smo se odločili tudi, da bodo naše vrednote enake, kot si jih delimo s tem evropskim prostorom. Zdaj vidim, da je z Ukrajino popolnoma enako, so v enakem položaju kot mi. Odločili so se, da bodo njihove vrednote enake zahodnim. In po sprejetju te odločitve so začeli delati korake, vendar jim to ni dovolila velika sosedica. Ne gre za zgodovino, to je odločitev naroda, kje želi biti. In ko so začeli delati konkretne in natančne spremembe, so jih napadli.« Pri tem je poudaril, da se oblikuje blok zavezništva držav, ki so demokratično vodene. Priča smo namreč širitvi Nata, kakršne še ne poznamo. Državni sekretar je svoj nastop sklenil s poudarkom: »Balkanizacija je lahko nov realistični scenarij Rusije po tej neuspeli vojni. Posledica tega bo, da se bo Rusija morala precej boriti za preživetje kot država, kakršna je danes.«

Na dvodnevem dogodku se je sicer zvrstilo 32 panelov, v razpravah pa je sodelovalo skoraj 3000 udeležencev. Na Bledu so številni govorniki poskušali odgovoriti na različna vprašanja o prihodnjih globalnih izzivih ter o trenutni negotovosti in pomanjkanju varnosti v mednarodni geostrateški skupnosti. Blejski strateški forum z izjemno udeležbo dodatno utrjuje sloves dogodka globalnega dosega.

Dr. Črnčec je med drugim poudaril, da Slovenija razume vojaško solidarnost.

HIBRIDNE GROŽNJE IN VESOLJE

BESEDILO Petra Apšner, FOTO Bruno Toič

V torek, 17. oktobra, je na Ministrstvu za obrambo potekal seminar **Hibridne grožnje in vesolje. Udeleženci seminarja – predstavnike državnih organov, izobraževalnih in raziskovalnih ustanov ter podjetij, ki se pri svojem delu srečujejo z vesoljskimi tehnologijami ali varnostnimi vprašanji, je v uvodu nagovoril generalni direktor za obrambne zadeve Boštjan Pavlin.**

NA KONGRESU O VERTIKALNEM MANEVRU

BESEDILO Marko Pišlar, FOTO Natov center odličnosti za gorsko bojevanje

Od 2. do 6. oktobra je Natov center odličnosti za gorsko bojevanje iz Poljč na Gorenjskem v Kongresnem centru na Brdu pri Kranju gostil že 5. kongres gorskega bojevanja. Srečanje, na katerem so govorili o vertikalnem manevru, je v Slovenijo privabilo več kot 100 udeležencev iz Slovenije in tujine. Med njimi so prevladovali predvsem vojaški voditelji in strokovnjaki iz akademskega okolja ter industrije, ki so z udeležbo na dogodku razširili svoje znanje in veščine s področja gorskega bojevanja.

»Treba je poudariti, da se tehnološki preskoki dogajajo vsak dan, zato je pomembno, kako bo Slovenija razumela ta razvoj in kako hitro se ji bo vanj uspelo vključiti,« je povedal Pavlin ter izpostavil nujnost vključevanja teh tematik v izobraževalne sisteme. Ob tem je dodal, da je prav uporaba vesoljske tehnologije bistvenega pomena, kar se je pokazalo tudi v vojni v Ukrajini in pri avgustovskih poplavah, saj smo si s satelitskimi posnetki pomagali pri oddaji zahtevka za solidarnostna sredstva Evropske unije. Udeleženci seminarja so nato prisluhnili različnim govorcem, katerih predstavitve so bile osredotočene na krepitev zavedanja o hibridnih grožnjah v vesoljski domeni, vlogo vesoljskih zmogljivosti za delovanje države ter seznanitev z evropsko vesoljsko strategijo za varnost in obrambo. Govorcem je o hibridnih grožnjah v vesoljski domeni spregovorila tudi predstavnica Evropskega centra odličnosti za zoperstavljanje hibridnim grožnjam v Helsinkih.

Tema letošnjega kongresa je odražala razvijajočo se naravo sodobnega gorskega bojevanja, pri čemer se spreminjata narava konfliktov in taktika delovanja gorskih enot. Udeleženci so na kongresu obravnavali vertikalni manever, vse od spusta in dostave s padali do uporabe jadralnih padal v gorskem okolju. Prav tako so pridobili znanje o neposredni zračni podpori iz izkušenj kontrolorjev združenih ognjev in pilotov helikopterjev, ki so sodelovali v Afganistanu. Razpravljali so tudi o vlogi brezpilotnih letalnikov, pri čemer so bile poudarjene njihove izkušnje o uporabi teh letalnikov iz rusko-ukrajinske vojne in strategija boja proti brezpilotnikom. Celovit pristop kongresa je osvetlil vse vidike gorskega bojevanja v 21. stoletju. Na dogodku so tudi predstavili tehnološki razvoj pri opremljanju enot za delovanje v gorah, s čimer se povečuje učinkovitost delovanja in zagotavlja večja raven varnosti za delovanje v zahtevnem okolju. Več kot 100 domačih in tujih udeležencev kongresa, od visokih podčastnikov do poveljnikov brigad, je pridobilo znanje izkušenih strokovnjakov iz delovanja v resničnih razmerah.

SLOVENIJA POVEČUJE SREDSTVA ZA RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE NA OBRAMBENEM PODROČJU

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

Na Fakulteti za družbene vede je v četrtek, 14. septembra, potekala okrogla miza o evropskih in Natovih obrambnih zmogljivostih ter o Sloveniji. V razpravi, ki jo je moderirala predstojnica katedre za obramboslovje profesorica doc. dr. Jelena Juvan s Fakultete za družbene vede, so sodelovali minister za obrambo Marjan Šarec, državni sekretar za nacionalno in mednarodno varnost v kabinetu predsednika vlade dr. Andrej Benedejčič ter dekan Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru prof. dr. Iztok Podbregar. Gostje so v razpravi osvetlili svoj pogled na trenutno obrambno-varnostno situacijo v Sloveniji in v njeni neposredni okolici, Evropi ter svetu.

Evropska unija je od leta 2016 razvila kar nekaj pobud. Ena izmed teh je letni pregled obrambe, s katerim države članice pregledajo svoje zmogljivosti, da na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti lažje načrtujejo prihodnje naložbe. Lizbonska pogodba je leta 2009 vzpostavila trenutni varnostni okvir v Evropski uniji. Januarja 2021 je začel delovati evropski obrambni sklad, ki predstavlja izredno priložnost za raziskovalne ustanove, podjetja in gospodarstvo, da se vključijo v različne evropske projekte na obrambnem področju. Tudi zveza Nato je vzpostavila novo pobudo DIANA, ki je namenjena spodbujanju obrambnih inovacij. Minister Šarec je v uvodu svojega nastopa omenjene pobude ocenil kot dobre. Zlasti vojna v Ukrajini je pokazala veliko šibkih točk obrambno-vojaških zmogljivosti na zahodu. Minister Šarec je opozoril, da so vse evropske pobude tudi pomembna priložnost za evropsko in slovensko gospodarstvo. Raziskave in razvoj so po njegovih ocenah temelj napredka, zato bodo za te namene povečevali finančna sredstva. Dr. Benedejčič je izpostavil povezanost zveze Nato in Evropske unije v okviru obrambnih zadev in usklajeno delovanje med obema organizacijama. Po njegovih besedah je največji prispevek k nadaljnji vzpostavitvi evropskih obrambnih zmogljivosti dala Rusija, in sicer leta 2014 z amnestijo Krima. Leta 2016 sta tako že na vrhu v Varšavi Evropska unija in Nato podpisala prvo skupno izjavo, usmerjeno v krepitev sodelovanja. Leta 2018 pa je bruseljska izjava še izpopolnila dosedanje sodelovanje med organizacijama na številnih področjih, zlasti pri zagotavljanju vojaške mobilnosti. Državni sekretar je še izpostavil komplementarnost Evropske unije in Nata. Profesor dr. Podbregar pa je poudaril, da večstranskih združenj ni nikoli dovolj. Pozdravil je številne pobude Evropske unije na obrambno-varnostnem področju, vendar jih je treba v okviru trenutnih varnostnih razmer med seboj nekoliko bolj povezati. Ob tem je omenil, da

pobude predstavljajo veliko priložnost za Slovenijo na vseh ravneh.

POMEN EVROPSKIH POBUD ZA SLOVENIJO

Slovenija je v zadnjih nekaj letih povečala proračun za obrambne namene. Po dolgem obdobju nazadovanja obrambnega sistema v smislu financiranja, razvoja in opremljenosti Slovenija zdaj temu namenja več pozornosti in povečuje sredstva, tudi za raziskave in razvoj. Ena izmed pobud, ki predstavlja izjemno priložnost za Slovenijo, je prav evropski obrambni sklad. Minister Šarec je poudaril, da imajo ljudje ob besedi vojska nekoliko negativno konotacijo, ker se je v zadnjih 30 letih obrambno področje zanemarjalo. Dodal je, da je zmotno misliti, da bomo z vlaganjem v obrambni sistem ter v raziskave in razvoj na obrambnem področju prispevali k rušenju svetovnega miru. Po njegovih ocenah so naložbe ministrstva v raziskave,

razvoj in inovacije veliko vredne za gospodarstvo in prinašajo številne multiplikativne učinke, saj gre za visokotehnološke proizvode, ki se lahko uporabljajo tudi v civilne namene. Dr. Benedejčič je izpostavil aprilski obisk evropskega komisarja za notranji trg Thierryja Bretona v Sloveniji in srečanje s predsednikom vlade. Ob tem je pojasnil, da je ob povečevanju naložb v obrambno industrijo treba vlagati tudi v evropsko obrambno industrijo ter porabiti evropska sredstva za to, da se vzpostavljajo industrijske zmogljivosti znotraj Evrope, ne pa da financiramo proizvodnjo zunaj evropskega prostora. Državni sekretar v kabinetu predsednika vlade je še poudaril, da slovenska podjetja izdelujejo visokotehnološke proizvode. Profesor Podbregar pa je povedal, da je vojna v Ukrajini pokazala, da je meja med bojiščem in civilnim prostorom zabrisana. Po njegovem prepričanju so dobri tisti projekti, ki uspejo uravnovežiti tehnični, finančno-gospodarski in politični vidik, pri čemer je naloga vlade in obrambnega ministrstva, da vse te vidike čim bolj povežeta.

ČESA SMO SE NAUČILI OB NARAVNIH NESREČAH?

Dogodki zadnjih nekaj mesecev in let so pokazali, da so naravne nesreče aktualna grožnja. Grožnje, s katerimi se danes spoprijemata Slovenija in Evropa, so precej drugačne kot pred desetletji. Poznamo še hibridne in kibernetne grožnje, naravne nesreče pa povzročajo vedno večjo gospodarsko škodo in terjajo številne smrtne žrtve. Minister Šarec je najprej povzel največje naravne nesreče zadnjih dveh let. Ob tem je poudaril, da bi tudi avgustovske poplave lahko zahtevale več življenj, če ne bi prvi dan vojska in policija

reševali hitro in učinkovito. Tako smo se ob zadnjih naravnih nesrečah zagotovo naučili, da mora biti Slovenska vojska aktivirana takoj. Po njegovih ocenah je obrambno-varnostni sistem s sistemom zaščite in reševanja močan takrat, kadar deluje skupaj. Tako pa po njegovem prepričanju ne zmanjšujejo pomena vojske kot sile za obrambo domovine in za delovanje na misijah, na katerih danes deluje skoraj šest odstotkov pripadnikov Slovenske vojske. Minister je v luči prihodnjih reševanj izpostavil 40 specialnih vozil 8 x 8 z nakladalno roko za reševanje ob poplavah in za druge nesreče, ki jih je Slovenija kupila z evropskimi sredstvi. Dodal je, da jih morajo za učinkovito delovanje zdaj razdeliti po regijah. Minister Šarec je še pojasnil, da je naš sistem dober in učinkovit ter da lahko govorimo le o podrobnostih, ki jih je treba spremeniti. Ob koncu je izpostavil pomen domačih znanja, industrije in inovatorjev, ki lahko dodatno prispevajo k večji učinkovitosti sistema. Dr. Benedejčič je poudaril, da je v Sloveniji prav v obdobju poplav potekal največji zunanjepolitični dogodek – Blejski strateški forum, v okviru katerega so se srečali predsednik vlade in predstavniki gospodarstva, med njimi je bilo veliko predstavnikov tujih podjetij. Ti so v svojih nastopih pohvalili hiter odziv na nesrečo in bili presenečeni nad učinkovitostjo našega sistema. Omenil je, da se je hitro sestel tudi Svet za nacionalno varnost, ki je dal veliko priznanje pristojnim službam, ki so v intervenciji sodelovale. Poleg tega je omenil še mednarodno pomoč zaveznikov in partnerjev, zlasti Ukrajine, ki je na poplavljenem območju poslala svojo najboljšo reševalno enoto. Po njegovih ocenah je pomembno, da smo ob nesreči aktivirali sistem pomoči v Evropski uniji in tudi v okviru Nata. Državni sekretar je povedal, da se je ob tej nesreči v današnjem hibridnem okolju pokazalo, da moramo biti vedno bolj pripravljeni in usklajeni, ko se spoprijemamo ne le z vojaškimi, temveč tudi z drugimi varnostnimi izzivi in grožnjami. Dr. Podbregar pa je poudaril, da je tudi ta naravna katastrofa pokazala, da je bilo reševanje v fazi intervencije organizirano zelo dobro. Faza prehoda iz intervencije v sanacijo pa bo po njegovih ocenah zelo zapletena, saj gre za prenos pristojnosti na občine in druga ministrstva.

V GORNJI RADGONI DEVETI SEJEM SOBRA

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Od 21. do 24. septembra je v Gornji Radgoni potekal 9. mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja SOBRA, na katerem so bile predstavljene obrambne, varnostne, reševalne in zaščitne vsebine, ki so ključne za preprečevanje posledic naravnih nesreč, vojn ter epidemij. Mednarodni sejem je v mesto sejmov in penine privabil več kot 20.000 obiskovalcev ter je bil namenjen odkrivanju novih poklicnih in poslovnih priložnosti. 120 razstavljalcev iz 17 različnih držav se je obiskovalcem trudilo predstaviti in približati tematike obrambe, varnosti, zaščite in reševanja ter z različnimi ponazoritvami te tudi prikazati. Ministrstvo za obrambo, Slovenska vojska, Policija, Gasilska zveza Slovenije, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter številna domača in tuja podjetja so s predstavitvami poskrbeli za pestro dogajanje na sejmišču.

»Zgodovina človeštva žal ni zgodovina miru, temveč je zgodovina vojn, konfliktov in naravnih nesreč. Tudi zgodovina obrambno-varnostnega sistema ima svoje vzpone in padce, v zadnjem času pa spet doživlja vzpon. Zavedamo se, da je treba v varnost, zaščito in reševanje vlagati, predvsem takrat, ko živimo v miru,« je v uvodu povedal minister za obrambo Marjan Šarec, ki se je ponovno zahvalil vsem intervencijskim ekipam, ki so bile aktivne ob lanskem požaru na Krasu in

letošnjih poplaval, ter obenem uradno odprl vrata devetega sejma SOBRA. V okviru sejma je v dvoranskem delu potekala seznanitev vojaških obveznikov, torej mladih, ki so ali pa bodo v tem koledarskem letu dopolnili 18 let. Polna dvorana dijakov je z zanimanjem spremljala nagovora ministra in županje ter si ogledala kratko predstavitev vojaškega poklica.

»SKUPAJ, ENOTNO IN VZTRAJNO«

Slovenska vojska je v okviru sejma za obiskovalce pripravila različne popestritve, rodovi vojske so se predstavili s spretnostmi, opremo, izkušnjami z mednarodnih misij in prikazom možnosti za sodelovanje pri obrambi države. Predstavili so se tudi vrhunski športniki, zaposleni v Slovenski vojski, ter garda. Prav razstavni prostor Športne enote Slovenske vojske je bil eden izmed bolj obiskanih, saj enoto sestavljajo tudi svetovno uveljavljeni slovenski športniki. »Tokratna predstavitev je bolj statična, vendar se obiskovalci vseeno ustavijo, saj je naša enota poznana po uspešnih posameznikih, ki enoto predstavljajo. Na voljo imamo tudi nekaj kartic s podpisi naših športnikov, ki so jih obiskovalci zelo veseli, mi pa tako promoviramo našo enoto. Za pristop k Športni enoti Slovenske vojske so sicer posebne zahteve, zato ta šteje le 86 pripadnikov, izmed teh 75 športnikov in 11 zaposlenih v poveljstvu enote,« je na kratko obrazložil Igor Primc, višji vojaški uslužbenec X. razreda iz Športne enote Slovenske vojske. Na sejmu so se predstavili tudi pripadniki Centra vojaških šol, ki so pripravili praktični poligon za preizkus voditeljskih veščin, pri premagovanju katerega so lahko zainteresirani ugotovili, kako pomembne so vojaške vrednote za dosego cilja.

Mladi so spoznavali vojaški poklic in preizkusili nekaj osnovnih vojaških veščin.

V zunanjem delu sejma je dvakrat na dan potekala taktično-dinamična predstavitev, ki je privabljala številne obiskovalce, saj je bila zaradi glasnosti in pestrosti prikaza zelo vabljiva. Na sejmu so si obiskovalci lahko ogledali različno oborožitev in drugo opremo ter se praktično preizkusili na strelskih simulatorjih, na katerih se urijo pripadniki Slovenske vojske. Na razstavnih točkah so bili na ogled še tank, bojna in nebojna vojaška vozila, helikopter ter brezpilotni letalski sistemi. Obiskovalcem je bila zanimiva vožnja z vojaškimi vozili 6 x 6 Valuk in 8 x 8 Svarun, za preventivno merjenje

LARIS LIPUŠ

»Na sejem sem prišel, ker sem se želel podrobneje seznaniti z delom Slovenske vojske. Vojska mi je všeč, zato bi se nekoč pridružil vojaškim vrstam.«

BRANE T. ČERVEK

»Že 35 let se profesionalno ukvarjam z učenjem preživetja v naravi. Pomembna je improvizacija, ki je temelj moje šole.«

krvnega tlaka in sladkorja pa je poskrbelo vojaško zdravstveno osebje, s pomočjo katerega so se obiskovalci lahko naučili uporabljati defibrilator in usvojili znanje osnov prve pomoči. V dvorani sejmišča je potekala panelna razprava z naslovom Slovenska vojska v pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, na kateri je vojska predstavila izkušnje iz preteklih intervencij svojih pripadnikov ter svojo vlogo v sistemu pomoči.

PREŽIVETJE V NARAVI, VOJAŠKA VOZILA IN PASULJ

Del dobre priprave pripadnikov Slovenske vojske je tudi preživetje v naravi, ki je pomembno zlasti pri urjenju pripadnikov specialnih enot. »Že več kot 35 let se profesionalno ukvarjam z učenjem preživetja v naravi. V naravi nikoli ne zmanjka streliva in elektrike. Pomembna je improvizacija, ki je temelj moje šole,« je povedal Brane T. Červek, idejni vodja preživetja v naravi in pomemben član urjenja specialnih enot. Červek pripadnike specialnih enot Slovenske vojske, pilote, izvidnike in druge, za katere ocenijo, da to znanje potrebujejo, uči improvizacije v naravi, svoje delo pa je predstavil tudi na sejmumu SOBRA. Udeležencem je predstavil orožje in orodje, narejeno iz materialov, ki jih lahko najdemo v naravi, ter druge pripomočke, ki jih potrebujemo za preživetje v naravi. Veliko dogodkov je potekalo tudi v zunanjem delu, kjer je vojska pripravila pester program in na ogled postavila vozila, ki so obiskovalce še posebej navduševala, saj so se lahko povzpeli na enega izmed lahkih oklepni vozil znamke Hummer ali se usedli v kabino za krmilo helikopterja Bell-206 JetRanger 3, v kateri so se lahko tudi fotografirali. Helikopter je sicer šolski izvidniški letalnik, namenjen zlasti šolanju mladih pilotov helikopterjev. Veliko obiskovalcev se je zadrževalo tudi ob tanku Slovenske vojske, zanimali so jih predvsem podatki o oklepu in posadki ter namen uporabe. Pripadniki Slovenske vojske so obiskovalcem poskušali predstaviti predvsem poklice, ki so potrebni za upravljanje vozil, hkrati pa tudi vozila in njihovo notranjost. Za lačne želodce je na sejmu poleg zunanjih ponudnikov gostinskih storitev poskrbela tudi Slovenska vojska z vojaškim pasuljem.

PREVERJANJE KLEŠČMANOV ZA DELOVANJE V NATU

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Od 29. septembra do 6. oktobra je v Vojašnici generala Maistra in na osrednjem vadišču Slovenske vojske Postojna potekalo preverjanje zmogljivosti Slovenske vojske za delovanje v Natovi pobudi o pripravljenosti (NATO Readiness Initiative – NRI). Zmogljivost, ki jo popolnjujejo pripadniki iz mariborskega 74. pehotnega polka, logistični del pa pripadniki iz različnih enot Logistične brigade Slovenske vojske, bo z novim letom usposobljena in pripravljena za delovanje v okviru Nata.

NATOVA POBUDA O PRIPRAVLJENOSTI V PODPORO IZVAJANJU ZAVEZNIŠKE ODVRAČALNO-ORAMBNE DRŽE

Natova pobuda o pripravljenosti je ena izmed njegovih glavnih in aktualnih pobud, ki je bila sprejeta na najvišji politični ravni voditeljev držav

◀ **Z uporabo sistema za simulacijo taktičnega delovanja za zagotovili resničnejše pogoje preverjanja.**

ter vlad članic zavezništva leta 2018. Z njenim sprejetjem so se države članice obvezale, da bodo povečale pripravljenost, odzivnost in sposobnost svojih nacionalnih sil v podporo izvajanju zavezniške odvračalno-obrambne države, operacijam kriznega upravljanja ter odzivanja na sodobne varnostne grožnje in izzive v 360-stopinjskem okviru. Temeljni namen pobude pa je krepitev pripravljenosti nacionalnih vojaških sil in zmogljivosti s skupnimi usposabljanji in vojaškimi vajami, razvojem taktike in postopkov združenega delovanja,

prevzemanjem zavezniških standardov ter izboljšanjem interoperabilnosti za delovanje v večnacionalnem okolju.

POVELJNIŠKI PREGLED V VOJAŠNICI IN PREIZKUS ZMOGLJIVOSTI NA TERENU

Major Miha Jost iz poveljstva 72. brigade je pojasnil, da slovensko zmogljivost za delovanje v Natovi pobudi o pripravljenosti sestavljajo pehotna četa, logistični vod in nacionalni podporni element. Večino pehotne čete, ki je opremljena s srednjimi kolesnimi vozili 8 × 8 Svarun, popolnjujejo pripadniki 1. pehotne čete 74. pehotnega polka, logistični vod, ki je opremljen z logističnimi vozili za zagotavljanje podpore po vseh razredih oskrbe, pa večinoma pripadniki 670. logističnega polka. Četa za delovanje v Natovi pobudi o pripravljenosti je v preteklem letu že uspešno prestala preverjanje in bila nato napotena v Natovo aktivnost okrepljene pozornosti (enhanced Vigilance Activities – eVA) na Slovaško v sestavi drugega slovenskega kontingenta. Kot je pojasnil poveljnik čete za delovanje v Natovi pobudi stotnik Jani Krajnc iz 74. pehotnega polka, se je po menjavi ključnega poveljniškega kadra in prerazporeditvah drugih pripadnikov po koncu misije pokazala potreba po ponovnem preverjanju zmogljivosti. Tokratno preverjanje za delovanje v Natovi pobudi o pripravljenosti je bilo sestavljeno iz poveljniškega pregleda enote v Vojašnici generala Maistra v Mariboru 29. septembra in terenskega preizkusa zmogljivosti na osrednjem vadišču Slovenske

◀ **Terenske aktivnosti so načrtovali na maketi reliefa zemljišča.**

vojske Postojna, ki je potekalo od 2. do 6. oktobra.

PREVERJANJE PO NATOVI METODOLOGIJI IN S SISTEMOM ZA SIMULACIJO TAKTIČNEGA DELOVANJA

Slovenska zmogljivost za Natovo pobudo o pripravljenosti je v okviru priprav na terensko preverjanje najprej izvedla premik iz mariborske vojašnice do Vojašnice barona Andreja Čehovina v Postojni. Četa je bila preverjana in ocenjevana iz postopkov v obrambi, napadu in pri oskrbovanju, iz postopka bojnega odločanja ter iz priprave na boj. Nadrejeno poveljstvo bataljonske bojne skupine, torej 74. pehotni polk, ki je delovalo v postojnski vojašnici, je skozi vojaški proces odločanja pripravilo ukaz za delovanje. Pehotna četa in logistični vod sta po izvidovanju zasedla zbirno območje na Počku, kjer je poveljnik čete na podlagi opravljene-ga procesa vodenja enot izdal povelje za delovanje enotam na nižjih taktičnih ravneh. Četa je ponoči zasedla obrambne položaje, jih dodatno utrdila in se pripravila na napad sovražnika, ki ga je uspešno odbila, pri tem pa utrpela minimalne izgube. Nasprotnika je prisilila v izmik in se pripravila na protinapad. Po uspešno izvedenem napadu in zavzetju območja je bil predviden prehod v stabilizacijsko delovanje. Preverjanje zmogljivosti, ki je bilo izvedeno po Natovi metodi bojnega preverjanja in ocenjevanja enot (angl. Combat Readiness Evaluation – CREVAL), je potekalo ob uporabi sistema za simulacijo taktičnega delovanja, s pomočjo katerega so pripadniki Centra za združeno usposabljanje Slovenske vojske nadzorovali in spremljali delovanje posameznikov in enot na terenu ter zagotovili pogoje za čim bolj realistično usposabljanje in preverjanje usposobljenosti. Slovenska četa za delovanje v Natovi pobudi o pripravljenosti naj bi bila usposobljena in pripravljena za delovanje v okviru zavezništva od 1. januarja 2024.

Na vaji so kontrolorji združenih ognjev usmerjali letalski ogenj.

IZ NAŠIH ENOT

NA VAJI JADRANSKI

GROM URILI USMERJANJE

ZDRUŽENIH OGNJEV

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Od 24. do 29. septembra je na širšem območju letališča Cerklje ob Krki, Kostanjevice na Krki in Mirne ter na osrednjem vadišču Slovenske vojske na Počku potekala jesenska izvedba vaje kontrolorjev združenih ognjev Jadranski grom. Na njej so se urili certificirani kontrolorji združenih ognjev in slušatelji šesttedenskega usposabljanja v Centru kontrolorjev združenih ognjev Slovenske vojske. Obiskali smo jih na vaji na Počku, med katero so kontrolorji usmerjali ognjeno podporo helikopterjev Slovenske vojske, letal Pilatus PC-9 in minometov 120 mm, v popoldanskem času pa tudi zavezniških letal F-16.

Vajo Jadranski grom je organiziral in izvedel 15. polk vojaškega letalstva. Prva izvedba vaje z mednarodno udeležbo je potekala že spomladi, druga pa v zadnjem tednu septembra na različnih lokacijah po Sloveniji, pri čemer so na Počku izvajali bojno streljanje, drugod pa simulacijo letalske ognjene podpore. Kontrolor združenih ognjev višji vodnik Mišo Kralj je pojasnil, da vajo podpirajo slovenska vojaška zračna flota z letali Pilatus PC-9, helikopterji Cougar AS AL 532 in Bell-412 ter lovci Združenih držav Amerike F-16 in avstrijska letala PC-7. Ognjeno podporo na tleh pa je zagotavljal ognjeni vod Baterije za ognjeno podporo Rodovskega bataljona 1. brigade Slovenske vojske z minometi 120 mm. »Vaja je namenjena urjenju kontrolorjev združenih ognjev, in sicer slušateljem šesttedenskega tečaja, ki pravkar poteka, ter vzdrževanju licenc že certificiranih kontrolorjev. Na njej sodelujejo tudi pripadniki oboroženih sil Avstrije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Madžarske, Črne gore, Poljske, Latvije in Združenih držav Amerike. Vaja poteka od ponedeljka do petka, tudi ponoči, urjenje pa od vseh udeležencev ves dan zahteva zbranost in doslednost, saj posadke izvajajo bojno streljanje,« je pojasnil podčastnik, ki je kontrolor združenih ognjev že skoraj deset let. Ob tem je izpostavil, da morajo imeti kontrolorji dobro prostorsko predstavo in zmožnost analiziranja veliko informacij v kratkem

Usposabljanje so iz zraka podpirali letalniki Slovenske vojske.

času. Komunikacija med njimi in zračnimi posadkami ter silami na tleh poteka v angleškem jeziku. Njihova naloga sicer obsega svetovanje poveljniku na terenu o uporabi zračne minometne, artilerijske in druge podpore ter usmerjanje in nadzorovanje izvedbe, ob tem pa še skrbijo za celovito zaščito lastnih sil. Vstopno usposabljanje se začne s šesttedenskim tečajem, ki ga izvaja akreditiran regionalni in večnacionalni Center kontrolorjev združenih ognjev Slovenske vojske. Tečaj je sestavljen iz teoretičnega in terenskega praktičnega dela, na katerem se urijo in pridobljeno znanje preverjajo z usmerjanjem letalnikov in drugih oborožitvenih sistemov Slovenske vojske. Septembra se je začel že 13. tečaj pod vodstvom Slovenske vojske.

VZDRŽEVATI MORAJO LICENCE

Ob našem obisku na Počku so se urili certificirani slovenski kontrolorji združenih ognjev, ki so imeli na razpolago

ognjeno podporo iz zraka, in sicer pilatusov, na tleh pa minomete 120 mm. Usmerjali so tudi helikopterje, ki so hkrati izvajali strelsko usposabljanje svojih tehnikov letalcev. Višji vodnik Mišo Kralj je povedal, da morajo certificirani kontrolorji opravljati redna usposabljanja za ohranjanje svojih licenc. »Tako ohranjamo usposobljenost in strokovnost,« je poudaril in dodal, da je sicer vrhunec njihovega usposabljanja in delovanja, ko imajo na voljo več različnih letalnikov, brezpilotnike in zemeljsko ognjeno podporo, s čimer je treba varno ter ekonomično doseči poveljnikovo namero. Kontrolorji združenih ognjev se redno usposabljujejo doma in v tujini. »Do zdaj smo sodelovali že na Češkem, Slovaškem, Finskem, v Latviji, Italiji, Franciji in drugod. Iščejo specifične vaje za nas, vendar tudi take, na katerih se izvaja določen manever in smo mi dodani člen. To je vrhunec, ko je bataljon na tleh, ti pa moraš zračno in drugo podporo vključiti v neko akcijo. Pri tem je zelo pomembno tudi dobro načrtovanje,« je dodal izkušen kontrolor in pojasnil, kako usmerjajo zračne posadke oziroma pilote: »Lahko jim sporočimo koordinate cilja, lahko opišemo cilj ali pa posadki, še preden prileti na območja ciljev, javimo, kaj bo videla in kam naj odvrže bombo. Še en način je uporaba laserja oziroma laserskega označevalca cilja za usmerjanje orožja.«

POMEMBNI TUDI OB NARAVNIH NESREČAH

Kontrolorji združenih ognjev so se odlično izkazali tudi ob zadnjih dveh največjih naravnih nesrečah v Sloveniji, lanskem požaru na Krasu in letošnjih poplavih. »Obakrat sta nam koristili razumevanje zračnega prostora in obvladovanje izziva, kako se spopasti z več plovili v zračnem prostoru brez pozitivne kontrole, torej brez radarja. Kontrolorji so vzpostavili svojo mrežo in način delovanja, da je bilo delo za zračne posadke veliko bolj tekoče in varno,« je opisal

Posadke Baterije za ognjeno podporo 1. brigade so streljale z minometi na tleh.

Mišo Kralj in pojasnil, da je po njegovem mnenju smiselno ob vnovičnih nesrečah, pri katerih pride pomoč tudi iz zraka, že na začetku v koordinacijo vključiti kontrolorje združenih ognjev za usklajevanje zračnih posadk. Njihova vloga v oboroženih silah postaja zelo pomembna zmogljivost. Tudi v Slovenski vojski iščejo nove kandidate. »V začetku decembra bomo naredili nekakšno evidentiranje kandidatov, ki se bodo prijavi na razpis. Najpomembnejša merila so znanje angleškega jezika, po standardu STANAG 3332, dobra prostorska predstava in iznajdljivost. Naš izbor bo trajal pet dni in ne bo fizično naporen, temveč bomo kandidatom dali različne naloge, preverili njihovo sposobnost komunikacije in drugih veščin, ki so pomembne za to, da nekdo postane kontrolor združenih ognjev,« je še povedal višji vodnik in k prijavi pozval vse zainteresirane pripadnike Slovenske vojske. Ob tem je poudaril, da je ta specialnost izjemno dinamična in zanimiva, vendar terja veliko treninga in odsotnosti.

URILE SO SE TUDI MINOMETNE POSADKE

Poročnik Matej Peterlin iz Baterije za ognjeno podporo 1. brigade je na vaji kot varnostni nadzornik spremljal komunikacijo med minometnimi posadkami, ki so bile na skriti lokaciji, in kontrolorji združenih ognjev. »Hkrati z usposabljanjem kontrolorjev se usposabljujejo posadke minometov, ki so se pripravljale že teden dni pred začetkom vaje. V tem času so ponovile postopke in se povezale. Na tej vaji izvajamo bojno streljanje s tremi minometnimi cevmi. Artilerijski položaji so skriti, zato je usmerjanje za kontrolorje nekoliko drugačno od usmerjanja zračne podpore. Ob delovanju minometov je treba nujno poskrbeti, da letala ne pridejo v cono leta min, da skratka ni nevarnosti za zračne posadke,« je pojasnil. Ob tem je še razložil, da se ognjeni vod vsako jutro premakne na ognjeni položaj, tam opravi postopke in pripravi strelivo, naredi korekture ter je nato pripravljen za izvajanje minometnega ognja po navodilu kontrolorjev združenih ognjev. Poleg raket za uničenje in nevtralizacijo ciljev so imeli kontrolorji na voljo tudi dimne rakete, ki se uporabljajo za označevanje ciljev.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 369
OKTOBER 2023

6444.

Na podlagi drugega odstavka 3. člena Uredbe o vojaških uslužbencih (Uradni list RS, št. 54/03, 119/07 in 88/15) izdajam

**ODREDBO
O POPRAVKU ODREDBE
MINISTRA ZA OBRAMBO
ŠT. 811-1/2023-23 Z DNE 15. 5. 2023**

Odredba o potrditvi razreda št. 811-1/2023-23 z dne 15. 5. 2023 se popravi tako, da se s seznama za potrditev v X. razred črta višji vojaški uslužbenec Danijel Andoljšek.

**Številka: 811-1/2023-24
Datum: 2. 6. 2023**

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6445.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**I. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**
prejmeta:
stotnik MATTEO D. A. BONO,
1995, Kanada

major CRAIG DAVID SKELSEY,
1990, Kanada

**II. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE IV. STOPNJE**
prejme:
višji vodnik MAURICE MATHIEU
HOULE, 1981, Kanada

**Številka: 094-2/2023-19
Datum: 7. 6. 2023**

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6446.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**
prejmeta:
podpolkovnik RUBEN ANTONIO
LOPEZ GONZALES, 1978, Belgija
podpolkovnik FRANCESCO
PATALANO, 1970, Belgija

**Številka: 094-2/2023-20
Datum: 7. 6. 2023**

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6447.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**
prejmejo:

Valter BARBA, 1958
Dušan HUDOLIN, 1954
Gorazd JURKOVIČ, 1960
Metka MALGAJ, 1958
Harij MARUŠIČ, 1966
Tomaž MATJAŠIČ, 1964
Darja ODER, 1964
Lidija PIPAN PELC, 1959
Janez PRESKAR, 1965
Sabina ROŠKARIČ, 1972
Mladen SLABE, 1965
Vida ŠALAMUN, 1962

**Številka: 094-2/2023-21
Datum: 29. 6. 2023**

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6448.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

**ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO**

**MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**
prejme:

major MARCIN ADAM LEŠ,
1981, Italija

**Številka: 094-2/2023-22
Datum: 4. 7. 2023**

**Marjan ŠAREC
MINISTER**

6449.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Alojzij KUMŠE, 1958
Tomaž MLINARIČ, 1974
Jože POGAČAR, 1959
Franja TURK STOJANOVIČ, 1963

Številka: 094-2/2023-23
Datum: 24. 7. 2023

Marjan ŠAREC MINISTER

6450.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) izdajam

POPRAVEK ODREDBE ŠT. 094-2/2023-22 Z DNE 4. 7. 2023

V odredbi o podelitvi priznanj Ministrstva za obrambo (MO, št. 094-2/2023-22 z dne 4. 7. 2023) se v točki I. MEDALJA ZA MEDNARODNO SODELOVANJE III. STOPNJE pri prejemniku majorju MARCINU ADAMU LEŠU, rojenem 1. 9. 1981, Italija, popravi ime države prejemnika priznanja tako, da se glasi:
»major MARCIN ADAM LEŠ, 1. 9. 1981, Poljska«.

Številka: 094-2/2023-24
Datum: 24. 7. 2023

Marjan ŠAREC MINISTER

6451.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11,

105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Gorazd APLINC JAMŠEK, 1975
Maja BABNIK SMREKAR, 1966
Matjaž BEDRAČ, 1975
Nataša BENDE, 1994
Robert BOŽIČ, 1966
Matjaž CIMPERMAN, 1970
Nina CIZELJ, 1976
Marko ČAS, 1969
Urban ČRETNIK, 1980
Danijel DUJLOVIČ, 1986
Daniel ĐUKIČ, 1975
Aleksander EBERHART, 1970
Goran ERJAVEC, 1971
Aleš FABINA, 1985
Nataša FELKAR, 1969
Peter FERJAN, 1968
David FIJAVŽ, 1982
Kristjan GABER, 1997
Luka GANTAR, 1992
Ana Vanessa GNJEZDA, 1991
Tilen GOR, 1994
Žiga GORŠE, 1993
Milan GRIČAR, 1971
Jožica GUČEK, 1965
Andrej HAREJ, 1981
Ervin HARTMAN, 1964
Zmago HORVAT, 1965
David JAVERNIK, 1980
David JERINA, 1979
Marcel JORDAN, 1982
Marjan JURICH, 1973
Aleš KACJAN, 1975
Benjamin KARAJKOVIČ, 1997
Janko KENDA, 1988
Robert KOHEK, 1974
Janja KOLAR, 1966
Dejan KOREN, 1977
Jože KOS, 1974
Boštjan Jože KOSI, 1969
Slavko KRAJNČIČ, 1970
Andrej KUMAR, 1987
Slavko LIKEB, 1967
Tihomir LOVRIČ, 1990
Silvo LOZINŠEK, 1973
Denis MERC, 1986
Marjan MIKL, 1965
Domen MOHORČIČ, 1983

Tilen ONIČ, 2000
Anton PAKAR, 1969
Primož PAPEŽ, 1986
Armin PAŠIČ, 1993
Gal PAVLIČ, 2001
Damir PERŠA, 1969
Marko PIRC, 1972
Barbara POCAK, 1981
Mitja POTOČNIK, 1980
Jurij PRIMŠAR, 1970
Jaka RAKOVEC, 1999
Marjan RAZLAG, 1978
Matej ROJKO, 1979
Silva RUDOLF, 1994
Robert SEDMINEK, 1968
Sašo SKOK, 1976
Viktor SLUGA, 1975
Mitja SMOGAVEC, 1999
Marko STERMECKI, 1977
Igor SVEČAK, 1967
Jaka ŠERBEC, 1980
Dejan ŠIMAT, 1971
Milan ŠPACAPAN, 1965
Stojan ŠVIGELJ, 1982
Robert TOMŠE, 1973
Beno TRČEK, 1978
Sašo TROBEC, 1973
Boštjan TURK, 1979
Matjaž VELIKONJA, 1988
David VERŠNIK, 1975
Matija VRBNJAK, 1964
Matjaž WITWICKY, 1984
Damir ZALOKAR, 1978
Mojca ŽAGAR, 1979
Borut ŽUPEVC, 1975

Številka: 094-3/2023-7
Datum: 14. 4. 2023

Generalmajor Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6452.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Aleš ALEŠ, 1981
Davorin CINGESAR, 1988
Jože ČEBULAR, 1971
Gorazd FABJAN, 1965
Zoran GORJUP, 1970
Jasna IBRALIČ, 1990
Peter KAVČIČ, 1989
Stanislav KOMOČAR, 1967
Rajko MALJUGA, 1980
Greta POTOČNIK, 1971
Suzana VEŠNER, 1969
Bojan ŽIST, 1966

Številka: 094-3/2023-8
Datum: 14. 4. 2023

Generalmajor Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6453.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmeta:
Aleksander BRATKOVIČ, 1981
Alen KEBER, 1975

Številka: 094-3/2023-9
Datum: 10. 5. 2023

Generalmajor Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6454.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in

Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Matej ARBEITER, 1987
Urban ARIH, 1998
Patrik ARNUŠ, 1999
Jaka BABULČ, 1988
Primož BANTAN, 1980
Tomaž BAUMAN, 1990
Gregor BIZJAK, 1970
Boštjan BOGME, 1978
Niko BOMBOK, 2001
Tilen BRANCELJ, 2000
Davor BUDJA, 1978
Mitja CERAR, 1991
Uroš CESAR, 1997
Damjan ČASAR, 1984
Dušan ČRNKO, 1978
Boris ČURIČ, 1974
David DJAKOVIČ, 1981
Leon DROZG, 1985
Aljaž FERGOLA, 1997
Darko FIDERŠEK, 1986
Nikola FIJAVŽ, 1991
Žan FLAKUS, 1994
Marina FLETEN, 1993
Tomaž GERM, 1986
Samo GOMILŠEK, 1997
Srečko GRADIŠNIK, 1971
Kristjan GUTMAN, 1985
Leonard HAJDARAJ, 2000
Alen HALILOVIČ, 1990
Izak HORVAT, 1987
Roman HORVAT, 1986
Damjan HOZJAN, 1985
Zdravko HRIBERNIK, 1988
Tilen HRŽENJAK, 1999
Iztok HUNJADI, 1970
Sergej JAKOMINI, 1988
Denis JAMNIK, 1989
Sebastijan JESENIČNIK, 1981
Sebastijan JUG, 1980
Danijel KAVAŠ, 1983
Lino KIRIČ, 1995
Borut KLEMENČIČ, 1983
Sašo KOCEN, 1991
Danijel KOCUVAN, 1984
Kristjan KOCUVAN, 1995
Žan KOCUVAN, 1996
Dejan KOREN, 1986

Iztok KOS, 1983
Sašo KOS, 1977
Darko KOSI, 1992
Boštjan KOSTELEK, 1978
Danijel KOZAR, 1988
Necj KOZEL, 1991
Mišo KRALJ, 1987
Danijel KREJAN, 1974
Katja KREMZER, 1997
Rolando KROPEJ, 1991
Aleš KRUIŠIČ, 2001
Kamil KRZINAR, 1981
Robi KURNIK, 1984
Tadej LAH, 1981
Blaž LOGAR, 1987
Mitja LUKOVNJAK, 1991
Silvo MAHER, 1970
Nino MALEK, 1994
Matjaž MURŠIČ KLENAR, 1992
Branko OKREŠA, 1989
Boštjan OZMEC, 2002
Denis PAK, 1979
Marko PETEK, 1986
Boštjan POSINGER, 1975
Jan PREMZL, 1994
Tomaž PULKO, 1987
Denis RAČEL, 1994
Aljaž RAMOT, 1999
Franc RAVNJAK, 1974
Borut RAZBORŠEK, 1986
Gašper REČNIK, 1993
Ivo RIHTER, 2001
Aleš RITLOP, 1991
Matjaž ROBAR ČAVNIČAR, 1978
Damjan ROPOŠA, 1982
Marko ROVČANIN, 1990
Alen ROŽMAN, 1990
Luka SAGADIN, 1999
Luka SANDE, 1981
Uroš SEVŠEK, 2002
Dejan SIMONIČ, 1989
Mišel SKERBIŠ, 1994
Tadej SKODIČ, 1989
Jernej SMODIŠ, 1983
Maiki ŠILAK, 2000
Jernej ŠKAFAR, 1986
Patrik ŠKRABAN, 1999
Mišel ŠKVORC, 1987
Nina ŠTEFANIČ, 1999
Rok ŠTUHEC, 1999
Darko ŠUMAH, 1987
Dejan ŠUSTER, 1974
Emil TIKVIČ, 1994
Boštjan UNTERLEHNER, 1980
Robert VERŠIČ, 1977
Andrej VINDIŠ, 1979
Denis VINKO, 1994

Filip VINTER, 1999
Luka VRBNJAK, 1996
Boris VUZEM, 1986
Mark ZAGER, 1987
Simon ZALOŽNIK, 1978
Tomaž ŽGANEC, 1997
Luka ŽIŽEK, 2000
Žak ŽMAVC, 2001
Darko ŽUPANIČ, 1974

Številka: 094-3/2023-10
Datum: 26. 5. 2023

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6455.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15 in 72/18) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MIRU

prejmejo:
Vesna AMBROŽ, 1971
Metod BENCINA, 1978
Jernej BITTNER, 1980
Dominik BRECL, 1974
Robi CIMPRIC, 1975
Erik ČERNUTA, 1989
Iztok DEKLEVA, 1969
Aleš DOBERŠEK, 1978
Aleš DOLINAR, 1978
Uroš DROLC, 1985
Mihael GRÜNWARD, 1997
Primož GUBANC, 1978
Anže INTIHAR, 1987
Matej JANEŽIČ, 1982
Živa KOLENC, 1995
Primož KRAJCAR, 1982
Martin LIČEN, 1981
Albert MARINOVIČ, 1977
Iztok MEGLIČ, 1981
Matej OREL, 1977
Nejc PADOVAN, 1991
Šani PAJER, 2000

Kristjan PAVLIČ, 1989
Matej PETERLIN, 1990
Marko POLANEC, 1981
Anton PUNTAR, 1990
Jana RIJAVEC, 1989
David ROGINA, 1990
Gorazd ROPIČ, 1978
Blaž SOVIČ, 1988
Martin STRELEC, 1986
Davorin ŠEŠIČ, 1987
Nadja ŠIBILA, 1982
Borut URŠIČ, 1986
Tine VIDMAR, 1992

Številka: 094-3/2023-14
Datum: 9. 6. 2023

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6456.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ V SLUŽBI
MIRNODOBNE STRUKTURE
SLOVENSKE VOJSKE V TUJINI

MEDALJO V SLUŽBI MSSVT

prejmejo:
Vincenc ARKO, 1971
Andrej DRNOVŠEK, 1964
Nikolaj GALEŠA, 1968
Danilo JAZBEC, 1964
Luka Nejc KONČINA, 1985
Bernardka LOVRIN, 1973
Darko MILANOVIČ, 1979
Dušan PETROVIČ, 1972
Andrej PRELOŽNIK, 1971
Robert PUŠ, 1966
David ŠKOBERNE, 1979
Marko ŠTERBENC, 1963
Jože ZAGERNIK, 1974
Gregor ŽELEZNIK, 1972

Številka: 094-4/2023-97
Datum: 4. 7. 2023

Generalmajor
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6457.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza PŠŠ št. 094-5/2013-181 z dne 13. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJNIŠKO-ŠTABNE SOLE SV

I. ZLATO PLAKETO PŠŠ

prejme:
Grega TUŠAR, 1987

II. SREBRNO PLAKETO PŠŠ

prejme:
Aleksander JOVIČ, 1977

III. BRONASTO PLAKETO PŠŠ

prejme:
Tilen KAVČIČ, 1985

Številka: 094-4/2023-72
Datum: 3. 5. 2023

Polkovnik
Ivan TURNŠEK
POVELJNIK

IZ NAŠIH ENOT

PREIGRAVALI

SCENARIJ BIOLOŠKE

GROŽNJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Vzorčevalci v obvezni zaščitni opremljeni so jemali vzorec iz škatle.

Vojaška vaja Falco je potekala med 16. in 20. oktobrom pod vodstvom enote Laboratorija za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo (LAB JRKBO) Vojaške zdravstvene enote Logistične brigade. Na njej so se skupaj urili pripadniki omenjene enote, četi jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe (JRKBO) 1. in 72. brigade ter vod za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev (VUNUS) 430. mornariškega diviziona. Na vaji so preigrali različne scenarije kemičnih, bioloških in radioloških groženj ter se urili v detekciji, vzorčenju, identifikaciji, analizi in dekontaminaciji, pirotehnikih pa v izvidovanju in odstranjevanju neeksploziranih ubojnih sredstev. Vaja je potekala v vojašnicah v Kranju, Pivki, na Bohinjski Beli in vadišču Mačkovec.

Vaja Falco je vsakoletna vaja, ki združuje zmogljivosti jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe Slovenske vojske, na njej pa sodelujejo tudi pripadniki voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev. Sodelujoči imajo najprej predavanja o bioterorizmu, kemičnih bojnih strupih in jedrskem orožju, nato pa terenska usposabljanja, na katerih preigravajo različne scenarije za primere uporabe škodljivih in patogenih agensov, kot so patogene organizmi, kemični strupi ali radioaktivne snovi. »Enkrat na leto se zberemo in se skupaj usposabljam po predpisanih postopkih. Tako vzdržujemo zmogljivosti in urimo skupno delovanje,« je namen pojasnil namestnik vodje vaje stotnik Primož Čuček, tudi vodja Laboratorija za JRKBO. Poudaril je, da scenariji predvidevajo tudi minirana območja ali uporabo eksplozivov, zaradi česar na vaji sodelujejo pripadniki voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev. »To je tudi zmogljivost, ki jo Slovenska vojska prispeva v Natu. Vsakemu laboratoriju je namreč dodan oddelek voda pirotehnikov za primere, ki bi obsegali hkrati okužene in minirane razmere,« je dodal stotnik. Ena pomembnejših nalog v okviru letošnje vaje Falco je bila izvedba ocenjevanja

◀ Pirotehnikih so pregledali vozilo, v katerem naj bi bil nastavljen eksploziv.

voda čete za JRKBO 1. brigade, ki sodeluje v okviru Natove pobude o pripravljenosti (angl. Nato Readiness Initiative – NRI). Vod je izvajal JRKBO-izvidovanja z vozili Kobra in dekontaminacijo vojaške tehnike in pripadnikov.

IZVIDOVANJE IN VZORČENJE, NATO DEKONTAMINACIJA

Četrty dan vaje je scenarij ob našem obisku na vadišču Mačkovec predvideval uporabo biološkega orožja, in sicer patogenega organizma. V eni izmed dveh držav v sporu je pri pripadnikih oboroženih sil prišlo do prebavnih motenj in slabosti. Pojavil se je sum na kolero. Neznane je na prizorišču pustil sumljivo škatlo z neznano vsebino in domnevno minirano vozilo. »Škatli se najprej približajo izvidniki za JRKBO in preverijo razmere, nato pridejo na lokacijo vzorčevalci, ki poberejo vzorce. V našem primeru gredo pred

njimi na poizvedovanje tudi pripadniki voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, in sicer zaradi suma na nastavljen eksploziv. Po opravljenih postopkih gredo vsi še na dekontaminacijsko postajo. Vzorce je treba poslati v laboratorij, v katerem se opravi analiza. Del vzorca se pošlje tudi v referenčni laboratorij, ki potrdi ali ovrže končne ugotovitve o tem, za katero snov je šlo,« je postopke opisal stotnik Čuček in dodal, da se na Mačkovecu urijo pripadniki čete za JRKBO 72. brigade, Laboratorija za JRKBO in oddelka VUNUS 430. mornariškega diviziona, medtem pa v vojašnici na Bohinjski Beli sočasno poteka drugi scenarij, po katerem se usposablja četa za JRKBO 1. brigade in še en oddelek VUNUS. Na vaji sodeluje tudi poveljstvo Vojaške zdravstvene enote, podpirajo pa jo pripadniki kranjske Vojašnice Petra Petriča. Višji vodnik Marko Stanar, vodja vzorčevalne skupine Laboratorija za JRKBO, je pojasnil, da se ob sumu o uporabi kemičnega, biološkega ali radiološkega agensa aktivira skupina SIBRKO – skupina za biološko, kemijsko in radiološko vzorčenje s premostljivimi analitičnimi laboratoriji. Njena glavna naloga obsega detekcijo, vzorčenje in delno analizo vzorcev. Vzorčevalci vzamejo vzorce v obvezni zaščitni opremi in jih odpeljejo v primerni količini v laboratorij. Tam potrdijo ali ovržejo sume o kontaminaciji. Ravni zaščite so različne in primerne vadbenemu scenariju oziroma resničnemu dogodku. Vzorčevalna ekipa ima svojo dekontaminacijsko postajo in dekontaminacijsko ekipo. »Za biološke agense sicer ni detektorjev, lahko pa izvajamo nekatere hitre teste, pri tem pa upoštevamo tudi obveščevalne podatke,« je pojasnil višji vodnik. Poročnica Katja Železinger, poveljnica voda čete za JRKBO 72. brigade, ki je bila na vaji tudi v vlogi usklajevalke vseh sodelujočih, je izpostavila, da so pri takih scenarijih pomembna komuniciranje in prilagajanje razmeram ter usklajevanje dela med različnimi ekipami. Po vseh opravljenih postopkih je bistvena dekontaminacija, da se odstranijo nevarne snovi, ta pa je odvisna od vrste agensa in tudi opreme, saj se občutljiva oprema dekontaminira drugače od oseb. Vzporedno s preverjanjem vsebine škatle so v bližini potekali tudi postopki, ki so jih izvajali pripadniki 430. mornariškega diviziona na vozilu,

◀ Detekcija v zaščitni opremi

v katerem naj bi bil eksploziv. Stotnik Daniel Pejovič, poveljnik voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, je opisal naloge vojaških pirotehnikov: »Na območju, za katerega ne vemo, ali je morda kontaminirano, so sumljivi predmeti. Naša naloga je, da jih najdemo, identificiramo in potrdimo, za katero vrsto grožnje gre, ter poskrbimo za varno odstranitev, da lahko nato enote za JRKBO nadaljujejo s svojimi postopki. Pri svojem delu v takih scenarijih uporabljamo specialistično opremo, kot so zaščitna sredstva, rentgen, robot, vrvi za izvlek, detektorji kovin in drugo. Pristop na nevarno območje mora biti načrtovan in premišljen, poznati moramo svoj namen in katere informacije želimo pridobiti ter kako bomo uporabili različno opremo. Ves čas smo pozorni na varne razmere, tako zase kot za okolico. Če najdemo eksplozive, jih varno odstranimo.«

POMEMBNA ČIM BOLJ REALISTIČNA USPOSABLJANJA

Stotnik Čučnik je povedal, da so ob tokratni izvedbi vaje po več letih vzpostavili oddaljeno radiološko, kemično in biološko obrambo z detektorji Stand Alone. Gre za sistem, ki je namenjen oddaljeni detekciji in ga sestavljajo detektorji, meteorološka postaja, računalnik s programom za upravljanje detektorjev, sredstva zvez in polnilna baterija za napajanje. »Detektorji se postavijo okoli baze ali poveljniškega mesta, na katerem je nadzorni računalnik. Detektorji nato javijo morebitne grožnje in na računalniku se sproži alarm. Zaznavajo kemične strupe ter radiološke in biološke nevarnosti. Na vaji Falco si zastavljamo različne cilje in delujemo po raznovrstnih scenarijih. Med letom zaradi drugih nalog ne uspešno izvajati takih urjenj, zato je ta vaja namenjena vzdrževanju zmogljivosti in daje pripadnikom možnost, da se usposablja v čim bolj realističnem okolju. Na vaji se seznanimo tudi z različno novo opremo, predvsem z detektorji,« je še izpostavil stotnik Čučnik, ki je bil s potekom letošnje vaje zelo zadovoljen.

NA CERKLJANSKEM LETALIŠČU POGASILI LETALO

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Na letališču v Cerkljah ob Krki je v sredo, 18. oktobra, potekala gasilsko-reševalna vaja Letalo 2023, v kateri so se ekipe urile v postopkih reševanja ob letalski nesreči. Zagorelo je letalo in aktivirale so se vse pristojne službe, ki so se spoprijele tako z ognjem kot z reševanjem poškodovanih potnikov.

V vsakoletni vaji, ki jo organizira 107. letalska baza v sodelovanju z Zdravstvenim domom Brežice, je tudi letos sodelovalo več posavskih gasilskih in medicinskih ekip, ki so preigravale ukrepanje ob letalski nesreči. Namen vsakoletne vaje obsega vzdrževanje ravni usposobljenosti, preverjanje in poenotenje postopkov gašenja in reševanja gasilskih ter medicinskih ekip na domicilnem območju letališča Cerklje ob Krki. Na vaji so sodelovali gasilsko-reševalna enota letališča Cerklje ob Krki, Vojaška zdravstvena enota,

Vojaška policija, Regijski center za obveščanje Brežice, Rdeči križ Brežice, Policijska gasilska enota Krško, prostovoljna gasilska društva iz Cerkelj ob Krki, Krške vasi, Pirošice in Skopic, Strokovno izobraževalni center Brežice z dijaki zdravstvene nege ter službe nujne medicinske pomoči iz Brežic, Krškega in Sevnice. »Letos se na vaji, poleg vključenih vseh letaliških služb in drugih elementov poveljevanja in kontrole, uri okoli 315 gasilcev in reševalcev,« je v uvodu povedal podpolkovnik Janez Kraševac, vodja vaje in poveljnik 107. letalske baze. Vajo so si v spremstvu poveljnika ogledali tudi župan krške občine Janez Kerin, direktor Zdravstvenega doma Brežice Dražen Levojevič in druga strokovna javnost iz različnih delovnih

Na vaji so prvič uporabili novo napadno vozilo Rosenbauer Panther.

področij zaščite, reševanja in pomoči ter letalstva. Strokovna javnost in mediji so si lahko na vaji ogledali postopke gašenja in reševanja ter triažo, oskrbo in evakuacijo ponesrečenec z reševalnimi vozili ter helikopterjem.

ZAGORELO JE LETALO, PRIŠLO TUDI DO PROMETNE NESREČE

Scenarij vaje je predvideval dogodek letalske nesreče na letališču v Cerkljah, po katerem se je pri pristajanju transportnega letala, ki je prevažalo vojaške osebe, zgodila nesreča. Zaradi nedelovanja krmilnega sistema in težav pri spuščanju koles je letalo moralo zasilno pristati, pri čemer je zdrsnilo s pristajalne steze in ob tem z desnim krilom udarilo ob travnato letališko površino ter zagorelo. Na letalu je bilo 20 potnikov in pet članov posadke, ki so se v nesreči poškodovali. Med njimi je bilo tudi nekaj potnikov, ki so poškodbam na kraju dogodka podlegli. V okviru vaje je bil tokrat simuliran še dodaten dogodek, in sicer huda prometna nesreča reševalnega vozila z vozilom varnostno-nadzorne službe, v kateri je bilo pet ljudi hujše poškodovanih.

AKTIVIRANE VSE PRISTOJNE ENOTE

Na podlagi obvestila Kontrole zračnega prometa Slovenije o letalski nesreči je bila alarmirana gasilsko-reševalna služba na letališču v Cerkljah ob Krki. Vodja intervencije je ob prihodu na kraj dogodka ocenil razsežnost nesreče in zahteval pomoč gasilske dežurne službe na letališču. Ta je za pomoč zaprosila čez regijski center za obveščanje izpostave v Brežicah. Regijski center je ob tem alarmiral ekipe nujne medicinske pomoči zdravstvenih domov in poklicno gasilsko brigado v Krškem ter sosednja prostovoljna gasilska društva. Med reševanjem je bil na vaji aktiviran tudi helikopter, opremljen

z medicinskim modulom, ki je ponesrečence, potrebne bolnišnične oskrbe, prepeljal v bolnišnico v Brežice. V okviru aktivnosti so bili med vajo predstavljeni postopki gašenja in reševanja, triaža, oskrba ter evakuacija ponesrečenec z reševalnimi vozili in helikopterjem. »Letošnja vaja je naša druga vaja, ki jo izvajamo v sodelovanju z Vojašnico Jerneja Molana. Na vaji so sodelovale tri službe nujne medicinske pomoči, in sicer iz Brežic, Krškega in Sevnice. Vključili smo tudi dispečersko službo zdravstva, ki skrbi za koordinacijo in organizacijo. Vanjo se službe nujne medicinske pomoči vključujemo od letošnjega maja,« je ob koncu vaje povedala Jožica Iljaž, vodja reševalne službe Zdravstvenega doma Brežice, ki je bila s sodelovanjem in izvedbo vaje zadovoljna. S potekom vaje je bil prav tako zadovoljen Kristjan Petrič, vodja nujne medicinske pomoči Zdravstvenega doma Brežice, ki je na vaji deloval tudi kot vodja intervencije medicinskega dela: »Vaja je precej kompleksna in je za zdravstveni tim pravi izziv. Veseli nas, da imamo tudi v našem majhnem okolju priložnost sodelovati v vaji, saj lahko svoje znanje razširimo, prav tako pa utrjujemo veščine, pomembne za delovanje v taki situaciji. Vsekakor si želimo še več podobnih vaj.«

UPORABILI NOVA GASILSKA VOZILA

Tokrat so na vaji prvič sodelovala in bila predstavljena tudi nova letališčna vozila, ki jih je gasilsko-reševalna enota na letališču v Cerkljah pridobila v zadnjem letu. V vadbene aktivnosti so bila vključena novo gasilsko poveljniško vozilo VW Transporter, glavno gasilsko napadno vozilo Rosenbauer Panther 6 x 6 in gasilska avtociستا Rosenbauer Buffalo. Nova vozila so po besedah poveljnika 107. letalske baze podpolkovnika Kraševca pomembna pridobitev za letališče, saj so lahko z njimi samozadostni, učinkoviti in uspešni pri zagotavljanju zahtevanih kategorij gasilsko-reševalne službe. Tem morajo čim bolj zadostiti, da letališče ostane odprto in delujoče.

Gasilci so iz pogašenega letala rešili poškodovane potnike.

SODOBNI VARNOSTNI IZZIVI IN HIBRIDNE GROŽNJE

BESEDILO Sektor za sodobne
varnostne izzive
FOTO Bruno Toič

Zavedanje in poznavanje razsežnosti sodobnih varnostnih izzivov in odpornosti družbe nanje sta izredno pomembni, saj živimo v hitro spreminjajočem se svetu ter se zato spoprijemamo z različnimi kompleksnimi varnostnimi izzivi oziroma grožnjami. Tehnologija se hitro razvija, globalizacija pa prinaša nove izzive na varnostnem področju.

Pri razumevanju varnostnih izzivov in krepitvi odpornosti družbe se osredotočamo na kibernetiko varnost. V digitalnem svetu, v katerem veliko dejavnosti poteka čez omrežja, je kibernetika varnost postala zelo pomembna. Zavedanje o kibernetičnih grožnjah in povečanje odpornosti na področju informacijske varnosti postajata nujni. Prav tako predstavljajo velik varnostni izziv naravne nesreče in okoljska varnost, saj so podnebne spremembe povzročile večje tveganje za nastanek naravnih nesreč. Zato so pomembni ustrezno načrtovanje, preventivni ukrepi in hitra odzivnost. Poleg tega so še drugi izzivi, na primer oboroženi konflikti, trgovina s prepovedanimi substancami, organiziran kriminal, terorizem, obvladovanje migracij,

prepoznavanje zgodnjih znakov ekstremizma in preprečevanje radikalizacije, ki jih obvladujejo druge službe, mi pa pri tem sodelujemo. Zavedanje o izzivih je pomembno za oblikovanje politik, strategij in ukrepov za krepitev odpornosti družbe. Vključevanje državljanov, izobraževanje, sodelovanje med državami ter vlaganje v varnostne ustanove in infrastrukturo so ključni dejavniki pri doseganju odpornosti družbe na sodobne varnostne izzive.

HIBRIDNE GROŽNJE

Hibridne grožnje spadajo v hitro razvijajočo se sfero, področje delovanja pa je horizontalno in posega v veliko družbenih plasti. Mednarodno varnostno okolje se je znašlo v obdobju politično-gospodarskega tekmovanja, v katerem države, predvsem velesile, med seboj gospodarsko sodelujejo, politično pa si nasprotujejo. Glede na politični sistem imamo na eni strani demokratične vlade in na drugi avtoritarne režime, ki želijo demokratično ureditev prikazati kot neučinkovito ter pomanjkljivo. Upoštevanje nesprejemljivosti neposrednega oboroženega konflikta za gospodarske koristi, so avtoritarni režimi v zadnjih desetletjih krepili druge oblike groženj, ki jih uporabljajo proti zahodnim demokracijam za napad na njihove osnovne demokratične vrednote in doseganje svojih geostrateških ciljev. V tem kompleksnem varnostnem okolju se, v koraku s tehnološkim napredkom, ustvarjajo idealni pogoji za delovanje različnih akterjev, ki uporabljajo različne metode in oblike hibridnega delovanja, s čimer se zamegljuje stanje med mirom, krizo, konfliktom in vojno.

Hibridne grožnje so skupek zlonamernih dejanj, namenjenih vplivanju na sprejemanje odločitev države oziroma preprečitev uveljavljanja že sprejetih odločitev. Posredno in prikrito delovanje hibridnih akterjev je usmerjeno v šibke točke ciljane države ali družbe. Za doseganje svojih geopolitičnih interesov in vpliva želijo državo destabilizirati, povzročati zmedo, povečati ranljivost, onemogočati politično odločanje ali nanj vplivati, in sicer z minimalnim vložkom in tem večjim učinkom. Take aktivnosti potekajo predvsem v mirnem času in na dolgi rok, njihovi destruktivni učinki pa

Hibridne grožnje so usmerjene na različna področja delovanja države, tudi na kritično infrastrukturo.

se manifestirajo ob pojavu kriz ali vojn. Hibridne grožnje zato niso nove oblike groženj, temveč so to že poznane oblike delovanja, katerih prikritost, hitrost, obseg in pogostost pojavljanja so se zaradi sodobnih tehnologij okrepili. Govorimo o kombinaciji različnih aktivnosti, ki zaradi sinhroniziranega in orkestriranega delovanja povzročajo kaskadne ter kulminacijske učinke. Ukvarjanje s hibridnimi grožnjami je predvsem nacionalna odgovornost in naloga, vendar se je zaradi nadnacionalnih razsežnosti pristop okrepil tudi na ravni Evropske unije ter zveze Nato.

KONCEPT HIBRIDNIH GROŽENJ

Republika Slovenija črpa temeljno metodološko podlago za obravnavo hibridnih groženj iz konceptualnega modela hibridnih groženj Evropske unije. Ta opredeljuje štiri glavne elemente hibridnega

delovanja, in sicer hibridne akterje, orodja hibridnega delovanja, 13 hibridno ciljanih domen in faze hibridnih aktivnosti. Akterje, ki izvajajo hibridno dejavnost za doseganje svojih strateških ciljev, ločimo na državne in nedržavne. Hibridni akterji so usmerjeni na različna področja delovanja države in družbe oziroma instrumente nacionalne moči, ki jih imenujemo domene. To so infrastruktura (tudi kritična), kibernetiko področje, vesolje, gospodarstvo, vojska oziroma obramba, kultura, družba, javna uprava, pravne zadeve, obveščevalna dejavnost, diplomacija, politika in informacije. Za izvajanje hibridnih aktivnosti akterji uporabljajo orodja, kot so dezinformacije, izkoriščanje pravnih pomanjkljivosti, tuje neposredne investicije, kibernetični napadi, spodbujanje socialnih nemirov, ustvarjanje odvisnosti v gospodarstvu in drugo. Zadnji element, ki ga koncept opredeljuje, so faze hibridnih aktivnosti. To so priprava, destabilizacija, prisila in obnova. Faze vsebujejo različno intenzivnost hibridnega delovanja, in sicer od stanja miru, vmešavanja, vplivanja s hibridnimi kampanjami in vse do hibridnega vojskovanja, ki poteka med oboroženim konfliktom.

ODPORNOST NA HIBRIDNE GROŽNJE

Hibridne grožnje imajo kontinuiteto razvoja in se ponajbolj z veliko ustvarjalnosti, zato je po istem načinu nujna tudi vzpostavitev odpornosti države in družbe. Glede na to, da hibridne grožnje ustvarjajo kaskadne in multiplikativne učinke, odpornost posamezne domene še ne prinaša optimalne odpornosti. Za krepitev odpornosti proti hibridnim grožnjam je zahtevano razumevanje delovanja celostnega in kompleksnega sistema – na vseh področjih in ravneh – v katerem mora biti upoštevanih veliko medsebojno povezanih podsistemov. Zato zoperstavljanje hibridnim grožnjam zahteva celosten in vsevključujoč državni in družbeni pristop. To pomeni, da se zavedanje, krepitev odpornosti in odzivanje na hibridne grožnje prenesejo na vse ravni državne uprave ter vse pomembnejše elemente družbenega življenja.

SEKTOR ZA SODOBNE VARNOSTNE IZZIVE

Ministrstvo za obrambo je od leta 2017 nosilec usklajevanja in usmerjanja aktivnosti v okviru zoperstavljanja ter krepitve odpornosti zoper hibridne grožnje v državi. Na ministrstvu vlogo usklajevanja odzivanja na hibridne grožnje v okviru Direktorata za obrambne zadeve opravlja Sektor za sodobne varnostne izzive, znotraj katerega deluje Oddelek za hibridne grožnje. Sektor dopolnjujeta še Oddelek za geoprostorsko podporo in vesolje ter Oddelek za civilne zmogljivosti. Zadnji usposablja civilne strokovnjake in razvija zmogljivosti za napotitev v mednarodne operacije, kot sestavni del izvajanja obveznosti, sprejetih v mednarodnih organizacijah ali z mednarodnimi pogodbami na obrambnem področju.

Vesolje je zelo hitro rastoče in razvijajoče se področje, prav tako uporaba vesolja za obrambne namene kot pete operativne domene bojevanja ter za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Razvoj vesoljske tehnologije vključuje komunikacijo, navigacijo, upravljanje vesoljskega prometa, opazovanje zemlje ter situacijsko zavedanje iz vesolja in v vesolju. Zadnje je ključno za zavedanje države o dejavnostih v vesolju, ki je večinoma neupravljan prostor. Geoprostorsko podporo na ministrstvu izvajajo geodeti, geoinformatiki in geografi iz različnih organizacijskih enot. Enotno vstopno točko za dostop do storitev upravlja Oddelek za geoprostorsko podporo in vesolje. Po avgustovski ujmi vsi dejavno podpirajo tako intervencijo, sanacijo kot popisanje škode.

Podrobnosti o delu preostalih dveh oddelkov boste lahko izvedeli v naslednjih številkih revije, do takrat pa vas vabimo k ogledu enotne vstopne točke na Geoportalu (<https://igis4vm.int.mors.si/geosite/>) in namenske strani Poplave 2023 (<https://igis4vm.int.mors.si/geosite/geoportal/ujma-2023>), do katere lahko dostopate tudi bralci.

IZZIVI EVROPSKE UNIJE PRI POMORSKI VARNOSTI

BESEDILO mag. Igor Vah,
DOP, Sektor za evropske zadeve
FOTO Bruno Toič

Evropska unija se spoprijema z vse več grožnjami in izzivi, tudi v pomorstvu. Pomorska varnost je bistvena za Evropsko unijo in njene države članice, kajti evropsko gospodarstvo je močno odvisno od varnih pomorskih poti, saj več kot 80 odstotkov svetovne trgovine poteka po morju, približno dve tretjini svetovne nafte in plina se pridobivata na morju ali se prevažata po njem, do 99 odstotkov prenosa svetovnih tokov podatkov pa poteka po podmorskih kabljih. Zaradi potrebe po učinkovitejši koordinaciji in pokrivanju vsebin o pomorski varnosti je bila na nacionalni ravni ustanovljena medresorska delovna skupina, ki se bo ukvarjala s pomorsko varnostjo.

V globalnem strateškem okolju se dogajajo velike spremembe, kar vključuje vpliv podnebnih sprememb na onesnaževanje morja, hibridne in kibernetične napade na pomorsko kritično infrastrukturo, rusko nezakonito vojaško agresijo na Ukrajino, pojav piratstva in različnih oblik organiziranega kriminala ter drugo. To zahteva več ukrepanja Evropske unije kot mednarodne varnostne akterke. Pomorska varnost je ogrožena na številnih področjih, kar se kaže v pomorskih sporih, tekmovanju za naravne vire ter ogrožanju svobodne plovbe in pravic tranzitnega prehoda. Taki izzivi povzročajo napetosti na morskih območjih okoli Evropske unije, kot

so Sredozemsko, Črno in Baltsko morje. Dodatno pa jih je zaostriła še ruska vojaška agresija proti Ukrajini. Povečali so se tudi izzivi za pomorsko varnost zunaj Evrope, in sicer v Gvinejskem in Adenskem zalivu, Hormuški in Malaški ožini ter Južnokitajskem morju. Nekateri države, ki niso članice Evropske unije, povečujejo svoje zmogljivosti in odločnost na morju ter ravnajo enostransko. Ta dejanja ogrožajo načelo pravne države in mednarodni red, ki temelji na Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu.

STRATEGIJA EVROPSKE UNIJE ZA POMORSKO VARNOST IN NJEN AKCIJSKI NAČRT

Strategija Evropske unije za pomorsko varnost in akcijski načrt od leta 2014 zagotavlja okvir za reševanje izzivov v povezavi s pomorsko varnostjo. Vendar se je od sprejetja evropske strategije na svetovnem geopolitičnem prizorišču veliko spremenilo, zaradi česar so bili nujni novi in izboljšani ukrepi. V okviru Evropske unije so države članice že med švedskim predsedovanjem v prvi polovici leta 2023 v skladu s strateškim kompasom Evropske unije posodobile strategijo Evropske unije za pomorsko varnost in njen akcijski načrt, ki poskušata odgovoriti na nove izzive v pomorski varnosti. Strategija bo spodbudila tesnejše sodelovanje med civilnimi in vojaškimi organi, zlasti z izmenjavo informacij, hkrati pa je priložnost za nadaljnjo okrepitev mednarodne vloge Evropske unije na pomorskem področju. Okrepila bo avtonomijo Evropske unije in njeno zmogljivost za odzivanje na grožnje pomorski varnosti. Strategija Evropske unije za pomorsko varnost in njen akcijski načrt usmerjata in predvidevata delovanje Evropske unije v smeri šestih strateških ciljev. Tako želi Unija okrepiti aktivnosti na morju, sodelovati s partnerji, imeti vodilno vlogo pri pomorskem situacijskem zavedanju, obvladovati tveganja in nevarnosti, povečati pomorske zmogljivosti ter skrbeti za izobraževanje in usposabljanje. Konkretizirane prihodnje aktivnosti s časovnico so podrobneje opredeljene v posodobljenem akcijskem načrtu. Evropska unija ima vse pomembnejšo vlogo pri zagotavljanju svetovne pomorske varnosti, saj že izvaja pomorski operaciji Atalanta in Irini ter koordinirano prisotnost na morju, spodbuja situacijsko zavedanje na morju ter sodeluje z različnimi zunanjimi partnerji. Poleg tega operativni sistemi programa Copernicus za pomorski nadzor in varovanje meja, ki ju izvajata Evropska agencija za pomorsko varnost in Evropska agencija za mejno in obalno stražo, zagotavljajo opazovanje s sateliti in dopolnjujejo navigacijske storitve satelitov Galileo.

KONCEPT KOORDINIRANE PRISOTNOSTI NA MORJU IN STRATEŠKI KOMPAS

Evropska unija je leta 2021 uvedla nov koncept koordinirane prisotnosti na morju. Namen tega novega prožnega orodja je okrepiti skupno delovanje Evropske unije v okviru pomorske varnosti, tako da se v celoti izkoristijo pomorska sredstva držav članic na območjih, ki so v strateškem interesu. Evropska unija bi morala v okviru koordinirane prisotnosti na morju okrepiti boj proti nezakonitim in nedovoljenim dejavnostim na morju, vključno z nedovoljenim prometom s prepovedanimi drogami. Evropska unija bo na podlagi izkušenj, pridobljenih pri izvajanju koordinirane prisotnosti na morju v Gvinejskem zalivu in severozahodnem Indijskem oceanu (tudi v Rdečem morju), razmislila o novih pomorskih interesnih območjih za izvajanje tega koncepta. Vzpostavitev novih pomorskih interesnih področij bi povečala situacijsko zavedanje ter okrepila partnerstva in strateško kulturo Evropske unije kot akterke na področju pomorske varnosti. Evropska unija je v okviru strateškega kompasa pozvana k nadaljnji krepitvi svojega delovanja v okviru pomorske varnosti. V strateškem kompasu je poudarjen

tudi pomen zagotavljanja interoperabilnosti med pomorskimi silami držav članic in pripravljenosti teh sil, Evropska unija pa je pozvana k izvajanju taktičnih vaj na vseh področjih. Zato bo začela izvajati letno pomorsko vajo, da bi povečala pripravljenost, spodbudila interoperabilnost in se spoprijela s spreminjajočimi se grožnjami pomorski varnosti. Z obrambnega vidika je pomemben projekt pomorskega nadzora, ki ga podpira Evropska obrambna agencija in je oblikovan tako, da pomorskim silam držav članic omogoča izmenjavo operativnih informacij ter storitev v pomorstvu. Projekt zagotavlja operativno dodano vrednost, kar potrjuje dejstvo, da so se ga države članice Evropske unije odločile uporabiti pri izvajanju koncepta koordinirane prisotnosti na morju v Gvinejskem zalivu in severozahodnem Indijskem oceanu.

OBLIKOVANJE MEDRESORSKE DELOVNE SKUPINE V REPUBLIKI SLOVENIJI

Zaradi potrebe po učinkovitejši koordinaciji in pokrivanju vsebin o pomorski varnosti je bila na nacionalni ravni ustanovljena medresorska delovna skupina, ki se bo ukvarjala s pomorsko varnostjo ter katere koordinacijo in vodenje je prevzelo Ministrstvo za obrambo v tesnem sodelovanju z vsemi relevantnimi resorji. Vsebine pomorske varnosti in strategije Evropske unije za pomorsko varnost, vključno z akcijskim načrtom strategije Evropske unije za pomorsko varnost, so izjemno horizontalne in vključujejo sodelovanje ministrstev za obrambo, zunanje in evropske zadeve, infrastrukturo, okolje, podnebje in energijo ter notranje zadeve in Urada vlade za informacijsko varnost. Posodobljena strategija Evropske unije za pomorsko varnost in akcijski načrt prinašata nove izzive in priložnosti, da na nacionalni ravni bolje izkoristimo možnosti, s katerimi bi povečali naši pripravljenost in odpornost na morju ter okrepili svoje pomorske zmogljivosti. Pomembno bo tudi izboljšati koordinacijo na morju vseh relevantnih služb ter se aktivno vključiti v sisteme pomorskega nadzora in omrežja za izmenjavo informacij iz različnih vojaških ter civilnih sektorjev. V prihodnosti bo treba tudi prepoznati prednostne naloge in nacionalne cilje v povezavi s pomorsko varnostjo.

GLAVNI PODČASTNIKI ZRAČNIH SIL ZAVEZNIŠTVA UTRJEVALI ZAUPANJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Slovenija je v začetku septembra gostila srečanje glavnih podčastnikov zračnih sil več zavezniških držav. Simpozij je na evropskih tleh prvič potekal prav v Ljubljani v organizaciji Slovenske vojske in ameriškega poveljstva letalskih sil za Evropo in Afriko, od zdaj pa bo vsako drugo leto v eni izmed evropskih držav. Na srečanju glavnih podčastnikov so želeli utrjevati zaupanje in spoštovanje ter krepiti sodelovanje med zavezniškimi letalskimi silami.

Srečanja se je udeležilo več kot 30 glavnih podčastnikov zračnih sil oboroženih sil zavezništva in partnerskih držav.

višja štabna praporščakinja
JOANNE BASS

»Taki dogodki so pomembni za izboljšanje skupnega sodelovanja, saj smo skupaj močnejši.«

Prvi regijski simpozij glavnih podčastnikov letalskih enot zavezništva iz Evrope in ameriškega poveljstva letalskih sil za Evropo in Afriko je potekal od 4. do 7. septembra v Ljubljani. Gostitelja sta bila glavni podčastnik 15. polka vojaškega letalstva Slovenske vojske praporščak mag. Boštjan Bervar in glavni podčastnik ameriškega poveljstva letalskih sil za Evropo in Afriko štabni praporščak Randy Kwiatkowski. Udeleženci simpozija so prišli iz Albanije, Avstrije, Belgije, Bolgarije, Češke, Danske, Estonije, Finske, Hrvaške, Irske, Italije, Latvije, Litve, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Norveške, Poljske, Romunije, Slovaške, Švedske, Švice, Združenih držav Amerike ter Združenega kraljestva. Na simpoziju so gostovali še glavni podčastniki zračnih sil iz Avstralije, Kanade, Nove Zelandije in Ukrajine. »Letos simpozij prvič poteka v Evropi, in to prav v Sloveniji, nato pa bo v eni izmed evropskih držav vsako drugo leto. V vmesnih letih bo ustaljeno potekal v Združenih državah Amerike, kamor so povabljeni vse države članice Nata in 60 partnerskih držav. Lani sem prav na srečanju v Washingtonu dobil ponudbo za izvedbo organizacije simpozija pri nas. V Sloveniji so se srečanja udeležili 30 glavnih podčastnikov letalskih enot, glavna podčastnica Nacionalne garde Kolorada ter glavni podčastniki Nacionalne garde Kalifornije, ukrajinskih zračnih sil in poveljstva zračnih sil Nata

za Evropo,« je visoko vojaško udeležbo predstavil gostitelj. Izpostavil je, da želijo s simpozijem utrditi zaupanje in krepiti sodelovanje med zavezniškimi silami. Na panelih govorniki predstavljajo različne teme, od meddržavnih sodelovanj do izzivov, s katerimi se spoprijemajo v enotah zračnih sil. Med temami so bili tudi vloga podčastnikov pri asimetričnem vojskovanju, razvoj zračnih sil ter izobraževanje in usposabljanje vojakov ter podčastnikov za nove izzive. »Na simpoziju so pomembni delitev znanja, prenos izkušenj in iskanje različnih možnosti sodelovanja. Vsem so nam skupni izzivi, kot so pridobivanje in zadrževanje kadra ter usposabljanja za upravljanje novih oborožitvenih sistemov,« je poudaril glavni podčastnik zračnih sil Slovenske vojske. Sogostitelj glavni podčastnik ameriškega poveljstva letalskih sil za Evropo in Afriko štabni praporščak Randy Kwiatkowski je dodal, da je to odlična priložnost za nova poznanstva ter utrjevanje starih. »Vzpostavljamo partnerstva in sklepamo prijateljstva. Vsak ima določene odgovornosti in vloge na področju zračnih sil, ob srečanju pa delimo svoje izkušnje in naučene lekcije ter iščemo ideje in rešitve različnih izzivov. Skupaj smo pametnejši,« je poudaril štabni praporščak, ki je mesto glavnega podčastnika zasedel pred kratkim, zato se je tudi zahvalil vsem, ki so pomagali organizirati odlično dogodek.

PODČASTNIKI SO HRBTENICA OBOROŽENIH SIL

Glavna podčastnica Nacionalne garde Kolorada štabna praporščakinja Lisa Perry je kot gostujoča govornica predstavila sodelovanje med Slovensko vojsko in Nacionalno gardo, ki prav letos praznuje trideset let. V tem času je bilo organiziranih več kot 300 skupnih dogodkov, usposabljanj in vaj, ki so okreplili sodelovanje med obema partnericama. »Krepimo tudi razvoj podčastniških zborov na področju zračnih sil,« je poudarila štabna praporščakinja in izpostavila meddržavni program, ki omogoča izmenjavo med ameriški in slovenski podčastniki. »Ameriški podčastniki v Sloveniji spoznavamo načine delovanja, kulturo in posebnosti varnostnega okolja, Slovenci pa v Združenih državah Amerike naše operacije.

praporščak
BOŠTJAN BERVAR

»Imamo skupne izzive, kot so pridobivanje kadra, usposabljanje pripadnikov in spoznavanje novih tehnologij.«

štabni praporščak
LUC BRAEKEN

»Na simpoziju sem četrtič in lahko spremljam kontinuiteto našega dela ter razprav.«

To nam omogoča boljše sodelovanje,« je povedala. O izzivih kadrovanja pa je dodala, da je služenje domovini še vedno izpolnjujoče za kariero, vojaki pa so tisti, ki ne le skrbijo za obrambo, temveč pomagajo državljanom tudi ob naravnih nesrečah, kar je bilo v Sloveniji vidno ob poplavih. Prav tako je vojska med prvimi posredovalci tudi v Koloradu. Glavna podčastnica zračnih sil Združenih držav Amerike višja štabna praporščakinja JoAnne Bass je Slovenijo obiskala prvič ter je bila navdušena nad dogodkom in lepotami naše države. Poudarila je, da so podčastniki hrbtnica sil, taki dogodki pa pomembni za izboljšanje skupnega sodelovanja, saj smo skupaj močnejši. Izpostavila je, da je poleg panelov in uradnega programa pomembno tudi neformalno druženje, ki krepiti odnose med udeleženci. Podčastnica, edina s tako visokim podčastniškim činom v Združenih državah Amerike, je poudarila, da je v 30-letni karieri v zračnih silah vesela, da služi domovini. »Imam zelo zanimivo poklicno pot, vendar tudi občutek koristnosti, da delam v dobro svojega naroda,« je sklenila pogovor. Razmere v Ukrajini je predstavil glavni podčastnik ukrajinskega letalstva, ki je poudaril pomen nenehnega izobraževanja in usposabljanja podčastnikov. Povedal je, da je v svojem govoru pozval države, naj čim bolj izobražujejo svoje podčastnike, saj se vodje ne rodijo, temveč se izoblikujejo z delom, učenjem in treningi. O vtisih na simpoziju smo povprašali tudi belgijskega glavnega podčastnika zračnih sil Luca Braekna, ki je pohvalil dogodek v Sloveniji in poudaril, da je zelo zanimiv ter nujen za podčastnike te ravni, saj države čedalje več sodelujejo na skupnih vajah. »Moramo se poznati. Večina se nas že, prihajajo pa tudi novi pripadniki, ki prevzemajo naloge glavnih podčastnikov. Na simpoziju sem že četrtič in lahko spremljam kontinuiteto našega dela ter razprav. Ugotavljam, da je opazna evolucija, da so rezultati dobri in da tudi naši nadrejeni, poveljniki zračnih sil, podpirajo taka srečanja,« je povedal belgijski udeleženec. Program simpozija je potekal večinoma v Ljubljani, v okviru spoznavanja slovenskih naravnih lepot in zgodovine pa so organizatorji udeležence peljali na ogled Parka vojaške zgodovine v Pivki in na Bled.

SPOMIN NA POKONČNOST INTERNIRANK NAVDIHUJE

BESEDILO mag. Jerica Pavšič
FOTO Janez Platiše

Taboriščni odbor Ravensbrück pri Zvezi združenj borcev za vrednote NOB Slovenije je od 22. do 25. septembra v Portorožu organiziral že 62. vseslovensko srečanje internirank in internirancev, političnih zapornikov, ukradenih otrok ter izgnancev. Na srečanjih se srečujejo vse še živeče nekdanje interniranke, ki so med drugo svetovno vojno del svojega življenja preživele v nemških ali italijanskih koncentracijskih taboriščih v hudi bedi in pomanjkanju ter ob prestajanju najokrutnejšega terorja. Kulturni program osrednje slovesnosti, ki je potekala v nabito polni dvorani Colombo Kongresnega centra Portus v Portorožu v nedeljo, 24. septembra, so sooblikovali Orkester Slovenske vojske pod vodstvom dirigenta Mitje Dragoliča, Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič iz Trsta in številni drugi nastopajoči.

»Teško je živeti s tistimi težkimi spomini. Lepi spomini pa so spomini na naše tovarištvo.«

»Ne zlomiš src, ki hočejo živeti,« je verz iz pesmi slovenske pesnice Erne Muser, zaprte v italijanskih zaporih v Benetkah in interniranke v Ravensbrücku, ki ga je v svojem slavnostnem govoru na 62. vseslovenskem srečanju internirank in internirancev, političnih zapornikov, ukradenih otrok ter izgnancev navedla predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar. Prav izredno notranjo trdoživot, tovarištvo, solidarnost, junaštvo in domoljubje, ki so jih interniranke udeleževale v svojih medsebojnih odnosih in po njihovi zaslugi preživele grozote taborišč ter ohranile slovenstvo in slovenski rod, je izpostavil Matjaž Špat, sin pokojne taboriščnice Ivanke Podlipnik Špat ter predsednik Taboriščnega odbora Ravensbrück, glavni organizator srečanja ter srčni povezovalac nekdanjih internirank in internirancev.

Srečanja so že pred več kot dvajsetimi leti prerasla v vseslovenska srečanja žrtev vojnega nasilja. Tradicionalna slovesnost temelji na spominu in vrednotah

narodnoosvobodilnega boja, boja proti fašizmu in nacizmu ter boja proti vsem vrstam nasilja nad nedolžnimi in svobodomiselnimi ljudmi. Nekdanje interniranke so bile prav zaradi ljubezni do svojega naroda in domovine ter upora zločinskemu nacifašističnemu osvajanju sveta odgnane v okupatorjeve mučilnice. Tam pa so preživele fizično in psihično surovost ter nenehno grozno smrti. Z neuklonljivostjo in neizmernim pogumom so kljubovale okrutnim dejanjem, ki jih človek nikoli ne bi smel prizadejati sočloveku.

»SOLIDARNOST IN LJUBEZEN STA NAŠE PRAVILO«

»Teško je živeti s tistimi težkimi spomini. Lepi spomini pa so spomini na naše tovarištvo, na to, kako smo si pomagale v zaporih, kako smo bile uporne, kako smo ljubile svojo domovino, zares smo jo ljubile,« je pred leti dejala lani preminula nekdanja zapornica in taboriščnica v italijanskih ter nemških koncentracijskih taboriščih, nosilka partizanske spomenice Dana Klanjšček Valič, babica dramskega igralca Domna Valiča, ki je slovesnost povezoval. Delitev skromne hrane iz paketov, prikrivanje boleznih sotaboriščnic pred nadrejenimi, saj bi te ob odkritju pomenile smrtno obsodbo, ter podpiranje obnemoglih tovarišic med hojo in suženjskim delom v vseh vremenskih okoliščinah ter ob lastni bolezni in sestradanosti je le nekaj izmed dejanj, ki predstavljajo veliko povezanost, sočutje in junaštvo. Neizmerna medsebojna solidarnost taboriščnic je bila organizatorjem letošnje slovesnosti tudi navdih za poudarjanje te temeljne vrednote kot najpomembnejše pri spoprijemanju z izzivom današnjega časa – obnovi območij in domov, prizadetih zaradi hude vremenske ujme s strahovitimi posledicami.

»Solidarnost in ljubezen sta naše pravilo. Tako zmagujemo,« so tudi besede

legendarne partizanke, šifrantke v operativnem štabu Šlandrove in Zidanškove brigade pri komandantu Francu Severju - Franti, po vojni pa novinarka, pisateljica in prevajalka, letos preminule Valerije Skrinjar Tvrz, ki so jim udeleženci slovesnosti prisluhnili v predvajani projekciji filmskih spominov.

»VEDEL SEM LE TO, DA SE BOM VRNIL ŽIV.«

Pričevanja preživelih taboriščnic in taboriščnikov so presunljiva. »Res je bilo hudo. Strašna lakota je bila. Ko danes vidim, koliko kruha se meče stran, se mi ne zdi prav. Poplave so nam odnesle šotor, v katerem smo bivale,« pripoveduje Pavla Kočevar iz Loža, ki je kot petletna deklica preživela štiri mesece v koncentracijskem taborišču na Rabu, nato pa še prav toliko časa v taborišču Gonars. Na Rab so jo skupaj z mamo odgnali po napadu na Lož, veliko sorodstva je imela v partizanih.

Vendar je bila njihova volja do preživetja in življenja nepremagljiva. Dušan Stefančič, taboriščnik v šestih nemških taboriščih, je povedal: »Le kako bom to življenje speljal, ob –20 stopinjah na apelplacu? Niti svitalo se mi ni. Vedel sem le to, da se bom vrnil živ.«

Kruto je okupator ravnal tudi z družinami domoljubov z majhnimi otroki. Mame in očete, ki jih niso že prej pobili kot talce, so odpeljali v zloglasni Auschwitz in Birkenau, v kartoteko otrok pa zapisali »sirote brez staršev«. Nobenega sočutja niso imeli za materinstvo taboriščnic. »Ne moreš si predstavljati, da nekdo vzame materi leto dni starega otroka. Prestala je Auschwitz in Ravensbrück ter se po vojni vrnila domov,« je pripovedoval Janez Deželak, ki je doživel usodo ukradenega otroka. Mama mu je povedala, da je slutila, da mož Auschwitza ne bo preživel, sama pa da ga bo, saj ima tri otroke in eden izmed staršev mora preživeti.

Interniranke in interniranci, politični zaporniki, ukradeni otroci in izgnanci iz obdobja druge svetovne vojne imajo vsak svojo življenjsko zgodbo o pogumu, optimizmu, enotnosti, sočutju in solidarnosti. Njihova pričevanja navdihujejo organizatorje in udeležence vsakoletne tradicionalne slovesnosti, ki te človekoljubne in domoljubne vrednote z vnemo in elanom ohranjajo ter tako opominjajo, da se take grozote nikoli več ne smejo ponoviti.

NA PREIZKUŠNJI VZDRŽLJIVOST IN MOČ MLADIH

BESEDILO Petra Apšner in
nadporočnik Tilen Gor
FOTO Bruno Toič in
nadporočnik Tilen Gor

URŠKA TREVEN

»Na izziv sem prišla po priporočilu očeta. Sprva sicer nisem bila prepričana, ali bi se izziva udeležila. Priznam, da je bilo naporno, saj so bile vaje intenzivne, je pa to odlična izkušnja, ki je ne bom pozabila.«

ŽAN ČUŠ

»Telesna aktivnost mi veliko pomeni, zato se vsak dan trudim biti v čim boljši formi. Na izziv sem se prijavil, ker me zanima zaposlitev v Slovenski vojski, natančneje v specialni enoti, in tako sem lahko nekoliko spoznal poklic vojaka. Odlično je bilo.«

V Celju je v petek, 22. septembra, v Vojašnici Franca Rozmana Staneta potekal izbor za vojaški izziv Call of Duty (sln. klic dolžnosti). Izziva, namenjenega mladim med 15. in 30. letom starosti, se je udeležilo 31 posameznikov, ki so z različnimi vajami preizkušali svoji vzdržljivost in moč ter krepili samozavest in pozitivne vrednote. Izziv Call of Duty je dogodek, na katerega se prijavljajo zainteresirani kandidati iz vse Slovenije. Večinoma gre za dijake in študente, izmed katerih jih je veliko svoje prve izkušnje z vojaškim življenjem pridobilo na taboru MORS in mladi ali Vojaškem taboru. Zbrane je pred začetkom izbora nagovoril minister za obrambo Marjan Šarec.

Projekt, ki je prenos videoigre Call of Duty v resničnost, je v Novem mestu začel teritorialni polk 72. brigade v sodelovanju z Društvom novomeških študentov. Izziv se je letos razširil na vso Slovenijo, zanj pa je med mladimi veliko zanimanja. Izziv Call of Duty poteka na različnih lokacijah po Sloveniji. Prvi je potekal v Vojašnici Franca Uršiča v Novem mestu, sledili so junijski izziv v Vojašnici Murska Sobota, julijski v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani in septembrski v Vojašnici Franca Rozmana Staneta v Celju. Oktobra je v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni potekal še zadnji letošnji izziv Call of Duty. V finale, ki bo v prvi polovici novembra predvidoma v Novem mestu, pa se bodo uvrstili le najboljši udeleženci iz

posameznih izzivov. Izziv izvajajo enote Slovenske vojske, s čimer promovirajo tudi zaposlitvene priložnosti in možnosti sodelovanja mladih z vojsko.

LE 16 NAJBOLJŠIH IN ŠTIRI REZERVE

Za uvrstitev na vojaški izziv Call of Duty teden dni pred dogodkom poteka izbirni postopek, na katerem se udeleženci preizkusijo v različnih disciplinah. Po začetnem ogrevanju so vsi udeleženci začeli izvajati vaje in pri tem dobili marsikatero odrgnino, pokazali pa so jekleno voljo ter odlično kondicijsko pripravljenost. Svoje moči so merili v teku ter med izvajanjem sklec, poskokov in drugih vaj, zaradi vzpodbudnega vzdušja pa so lažje opravili vse napore. Ob koncu so na podlagi točkovanja razglasili 16 najboljših udeležencev, ki so svojo pot nadaljevali na tridnevnem vojaškem izzivu, ki je potekal čez teden dni.

TRIJE DNEVI VOJAŠKIH IZZIVOV

Petnajst kandidatov se je tako v petek, 29. septembra, na prvi dan izziva zbralo v celjski vojašnici. Najprej so prevzeli vojaško uniformo in zadolžili replike oborožitve za airsoft, nato pa so skupaj z inštruktorji spoznavali vojaško disciplino ter red. Po usvojenih osnovnih veščinah je bil čas za pravo akcijo. Izbrani kandidati so postali del elitnih oziroma

Kandidate so med izborom preizkusili v različnih veščinah.

specialnih sil, kar pomeni, da so se od njih zahtevali hitro učenje, kreativno razmišljanje, sposobnost prilagajanja in visoka stopnja psihofizične pripravljenosti. Stres in visok srčni utrip so kandidati doživeli že prvi dan izziva, saj so morali določiti sovražnikove položaje, predelati načrt napada, izrisati pot na karti, pripraviti ekipo, opremo in vozila. Po kratkem počitku so se sredi noči odpeljali na točko izkrcaja in se neopazno približali točki naskoka, ki je bila močno varovana. Dobra priprava in ponavljajne najpomembnejših postopkov sta jim omogočila, da so ujeli sovražnika in zasegli komunikacijsko opremo, pri tem pa niso utrpeli izgub. V bazi so dešifrirali podatke s sovražnikove opreme in dobili informacije o mogoči lokaciji njihovega vodje. Popoldne so se nato odpravili na predvideno lokacijo in tam naleteli na hud odpor nasprotnika. Zadnji dan dogodka so bile elitne enote nemudoma alarmirane z nalogo rešiti vojne ujetnike in civilno prebivalstvo zaščititi pred aktivnostmi nasprotnika. Sovražnik se je iz predhodnih izkušenj naučil, da so naše enote dobro organizirane, taktično pripravljene in izurjene na najvišji ravni, zato je izbral taktiko zastraševanja z improviziranimi eksplozivnimi sredstvi in tako upočasnil njihov napredek ter preprečeval morebiten uspeh. Elitne ekipe visoko motiviranih kandidatov to ni ustavilo, saj so pogumno pregledali in očistili območje ter rešili vse vojne ujetnike. Pretkan načrt sovražnika pa je za seboj pustil nekaj bojnih ran zaradi eksplozij, zato se je bila enota prisiljena čim prej vrniti v bazo in evakuirati ranjene borce. Pomoč iz zraka je bila prava izbira, zato so poklicali helikopter, ki je enoto nemudoma prepepeljal na varno. Naloga je bila uspešna in končan je bil še en Izziv Call of duty.

Izbrani kandidati so na terenu preizkusili pravo vojaško akcijo.

ZGODOVIKEND NASLEDIL FESTIVAL VOJAŠKE ZGODOVINE

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Park vojaške zgodovine

Specializirana enota vojaške policije je v sodelovanju z vojaško letalsko enoto ponazorila helikoptersko protiteroristično akcijo.

V Parku vojaške zgodovine je od 15. do 17. septembra v sodelovanju s Slovensko vojsko, Policijo, Atmosferci in partnerskimi muzeji potekal muzejski dogodek, namenjen intenzivnemu spoznavanju ter doživljanju zgodovine. ZgodoVikend je večdnevni sklop dogodkov, ki je nasledil Festival vojaške zgodovine, na katerem so sodelovale ponazoritvene skupine, ki so prikazovale nekdanje vojaško življenje ter uprizarjale vojaške spopade iz različnih zgodovinskih obdobj. Pred 17 leti so bili z odprtjem prvega paviljona tankovsko-artilerijske zbirke v stari pivški vojašnici postavljeni temelji današnjega Parka vojaške zgodovine. Vsako leto je park zaznamoval obletnico in pripravil Festival vojaške zgodovine. Praznovanja so se ob izbruhu korone prekinila, po sprostitvi ukrepov pa so se tem dogodkom odpovedali, na podlagi zadržkov do ponazoritev vojaških spopadov zaradi vojne v Ukrajini. Letos so se tako številni obiskovalci razveselili ponovne organizacije v sicer drugačni izvedbi.

Že v petek je bilo dogajanje v Pivki pestro. V muzejskem kompleksu je potekala tradicionalna vestiranga, v okviru katere je Uprava za obrambo Postojna izvedla seznanitev vojaških obveznikov generacije 2005, ki so se na dogodek pripeljali na bogato okrašenih nabornih vozovih. Sobotno dogajanje je zaznamoval dan odprtih vrat Vojašnice Stanislava Požarja v Pivki, ki zaradi voženj tankov že leta privablja veliko obiskovalcev. Dopoldne je v parku potekal organiziran pohod do podzemne utrdbe na Primožu, v muzeju pa več različnih dogodkov in vodenih ogledov po muzejskih razstavah. V soboto je sicer izstopalo odprtje razstave Vojaškega muzeja Slovenske vojske »Hitreje, višje, močnejše! Vrhunski šport v Slovenski vojski«. Razstavo je za muzej pripravil višji kustos Vojaškega muzeja Rok Filipičič, muzejskemu namenu pa jo je slavnostno predal slovenski olimpijski prvak v športnem streljanju in upokojeni pripadnik Športne enote Slovenske vojske Rajmond Debevec.

SLOVENSKA VOJSKA PRIKAZALA HELIKOPTERSKO PROTITERORISTIČNO AKCIJO

Dogajanje ZgodoVikenda se je v velikem slogu sklenilo v nedeljo, ko so se na prizorišču z razgibanimi vsebinami predstavili sodelujoči partnerji. V osrednjem delu sta se predstavili Slovenska vojska in Policija, ki sta poleg statične predstavitve tehnike pripravili tudi dinamičen prikaz delovanja vojaških enot na terenu. Pogled v nebo obiskovalcev tudi tokrat ni pustil ravnodušnih, saj je letalska policijska enota v sodelovanju z gorsko policijsko enoto uprizorila vajo gorskega reševanja, specializirana enota vojaške policije Slovenske vojske pa je v sodelovanju s 15. polkom vojaškega letalstva prikazala helikoptersko protiteroristično akcijo. Obiskovalce so sicer najbolj navduševale demonstracijske vožnje oklepnih vozil iz voznega dela zbirke Vojaškega muzeja Slovenske vojske in Parka vojaške zgodovine. Nedeljsko dogajanje so popestrili tudi Saša Kapetanovič, Jure Gregorčič in Ciril Komotar, Atmosferci, ki ustvarjajo spletne vsebine in enega najuspešnejših podkastov pri nas. Priljubljena trojica je ob tej priložnosti pripravila srečanje v živo na temo vojaške zgodovine in vojaške tehnike. Na nedeljskem programu so bili še srečanje starodobnih vozil, voden ogled zbirk in razstav, mini knjižni sejem vojaškogodovinske literature, sejem vojaških spominkov in delavnice za otroke, ki so se jih obiskovalci z zanimanjem udeležili. V okviru dogodka je bilo širši javnosti znova na ogled postavljeno obnovljeno letalo IAR-93 Vultur/Orel, ki je pred devetimi leti prišlo iz Romunije. Ker je bilo stacionirano zunaj, je bilo izpostavljeno vremenskih vplivom, zato je potrebovalo temeljito prenavo. Ekspozat je obnovil Vojaški muzej Slovenske vojske.

PRVIČ PREDSTAVLJENA RAZSTAVA O HORATIJU NELSONU

V okviru ZgodoVikenda je bila širši javnosti predstavljena nova razstava o admiralu Horatiu Nelsonu, ki je nastala na pobudo in s pomočjo društva The Nelson Society iz Velike Britanije. Razstava je bila sprva

Demonstracijske vožnje oklepnikov Slovenske vojske

na ogled v Hotelu Slon, v katerem so v začetku septembra odkrili tudi spominsko ploščo v spomin na dejstvo, da je slavni admiral tam prenočeval avgusta 1800, nato pa so jo preselili v Park vojaške zgodovine. Priložnostna razstava, pod katero sta se kot avtorja podpisala direktor parka mag. Janko Boštjančič in Rok Pirjevec, predstavlja mornariške dosežke legendarnega admirala ter hkrati razkriva manj poznane podrobnosti s potovanja po kopnem, pri čemer je poudarjeno njegovo prečkanje Slovenije. Razstava vključuje tudi več originalnih grafik iz 19. in 20. stoletja, ki jih je Parku vojaške zgodovine podarilo društvo The Nelson Society.

Obiskovalcem je bila na ogled tudi razstava Mestnega muzeja Idrija »1 muzej, 1000 zgodb«, s katero je idrijski muzej zaznamoval 70. obletnico ustanovitve. V okviru ZgodoVikenda je bil v Pivki obiskovalcem omogočen tudi ogled gledališke uprizoritve Mestnega muzeja Idrija »Ne bojim se ne hudiča ne biriča! Pregon tihotapke Melhiorce«, ki je predstavila zgodbo do zdaj najstarejše poimensko znane prekupčevalke z idrijsko čipko in njen sodni pregon sredi 18. stoletja.

V PIVKI VEČ KOT 4000 OBISKOVALCEV

V treh dneh je ZgodoVikend v Pivki privabil več kot 4000 obiskovalcev. Nedeljsko dogajanje sta si ogledala tudi obrambni in notranji minister Marjan Šarec in Boštjan Poklukar. Odziv je presenetil organizatorje, ki so bili ob zbiranju vtisov navdušeni. »Če sem iskren, je ZgodoVikend 2023 presegel naša pričakovanja. Res smo bili veseli množice obiskovalcev, ki so v parku preživeli lep dan in se domov vrnili bogatejši za nove izkušnje ter znanje. Dogajanje je bilo pestro, vrhunec dogodka pa je zagotovo predstavljala prikaz protiteroristične akcije specializirane enote vojaške policije v sodelovanju s 15. polkom. Veliko zanimanje je požela tudi predstavitev Slovenske vojske,« je ob koncu povedal direktor Parka vojaške zgodovine v Pivki Janko Boštjančič.

VRHUNSKI ŠPORTNIKI NA URJENJU VOJAŠKIH VEŠČIN

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Od 10. do 12. oktobra je za 25 vrhunskih športnic in športnikov, zaposlenih v Slovenski vojski, potekalo tridnevno usposabljanje. Pripadniki Športne enote Slovenske vojske so urili vojaške veščine, spoznavali postrojiteljska pravila in osnove prve pomoči, v pivški Vojašnici Stanislava Požarja pa so si ogledali 45. center goseničnih bojnih vozil ter se preizkusili v vožnji s tankom.

Na podlagi sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov in trenerjev z Olimpijskim komitejem Slovenije je v Športni enoti Slovenske vojske trenutno zaposlenih 75 športnikov ter trenerjev. Enota je namenjena podpori športnih dejavnosti v Slovenski vojski in razvoju gibalnih sposobnosti, usposabljanjem na področju kondicijske vadbe ter promociji športa v Slovenski vojski, hkrati pa zagotavlja enotno vodenje športa v vojski z vodenjem športnih reprezentanc in uresničevanjem sporazuma o zaposlovanju vrhunskih športnikov. V okviru obveznosti do delodajalca se vrhunski športniki udeležujejo rednega letnega vojaškega strokovnega usposabljanja in sodelujejo na promocijskih aktivnostih Slovenske vojske. Športniki na usposabljanjih spoznavajo različne rodove in službe Slovenske vojske ter se vključujejo v delo njenih pripadnikov.

24 športnikov in trener so tudi tokrat na tridnevnem usposabljanju spoznavali vojaške veščine, pri čemer so obiskali Vojašnico slovenskih pomorščakov v Ankaranu in se spoznali z delom 430. mornariškega divizion, si ogledali zbirke Parka vojaške zgodovine in 45. center goseničnih bojnih vozil. »Usposabljanje poteka vsako leto nekoliko drugače in po različnih krajih, zato je vedno

Naši vrhunski športniki so bili navdušeni nad vožnjo s tankom.

zanimivo. Letošnje usposabljanje nam je med drugim omogočilo tudi vožnjo s tanki, kar je bilo še posebej zanimivo,« je povedal Kristjan Čeh, državni rekorder v metu diska iz leta 2020 in evropski prvak leta 2019. Športniki so bili nad organizacijo usposabljanja navdušeni, še posebej nad dogajanjem v Pivki, kjer so se zadnji dan vozili s tankom M-84, kar je bila za vse udeležence nova in privlačna izkušnja. Atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek je povedala, da je usposabljanje pomembno, da dobijo vpogled v delo v vojski. Ob tem je dodala, da usposabljanja potekajo vsako leto nekoliko drugače, kar jim omogoča spoznavanje dela različnih enot. Tudi športna plezalka Katja Debevec ni skrivala navdušenja nad izvedenim usposabljanjem. »Vsako leto usvajamo novo znanje in pridobimo zanimive izkušnje. Letos smo spoznali slovensko vojaško mornarico, si ogledali muzej vojaške zgodovine in danes končali usposabljanje z vožnjo s tanki. Odlično je bilo,« je še dodala naša športna plezalka.

VSI SMO ENA GENERACIJA

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

Slovenski kulturni hram Cankarjev dom je od 27. do 29. septembra gostil že 22. festival za tretje življenjsko obdobje, s katerim zaznamujemo tudi 1. oktober, mednarodni dan starejših. Na dogodku, ki je letos potekal pod geslom Vsi smo ena generacija ter je bil prežet z glasbo in različnimi vsebinami po meri vsakega obiskovalca, se je letos že petnajstič predstavilo tudi Ministrstvo za obrambo.

Festival, ki ga vsako leto obišejo predstavniki vseh generacij, s poudarkom na obiskovalcih, starejših od 55 let, je že od svojega začetka posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in spodbujanju solidarnosti med generacijami. Vsebine letošnjega festivala, ki jih vsako leto pripravlja več kot 3000 posameznikov, so poudarile medgeneracijsko sodelovanje ter krepile duh skupnosti in povezovanja. Dogodek je tudi prostor za mednarodno sodelovanje in povezovanje, saj ga obišejo tuje delegacije ter skupine. Na festivalu je bilo v treh dneh organiziranih več predavanj, delavnic in aktivnosti za aktivno ter zdravo staranje, obiskovalci pa so si lahko ogledali več kot 110 pevskih, plesnih in glasbenih nastopov, se udeležili več kot 40 brezplačnih izobraževalnih dogodkov, številnih predstavitev izdelkov in storitev ter se sprehodili skozi razstavne prostore različnih razstavljalcev.

Na lično urejenem razstavnem prostoru ministrstva je Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve predstavil skrb za nekdanje pripadnike in pripravo kadra za odhod iz vojaške službe, promoviral pa je tudi vojaški poklic ter predstavljal možnosti zaposlitve v Slovenski vojski. »Na festivalu predvsem predstavljamo ministrstvo kot delodajalca, ki skrbi za pripravo pripadnikov Slovenske vojske ob odhodu v pokoj in za nekdanje pripadnike Slovenske vojske, ki so že upokojeni,« je povedal Matjaž Francelj, višji svetovalec za pripravo kadra za odhode iz Slovenske vojske.

Odhajajoči v pokoj so deležni posebnih priprav na upokožitev v obliki predupokožitvenega seminarja, ki traja pet dni in zadnja leta poteka na Debelem rtiču. Že upokojeni nekdanji pripadniki Slovenske vojske imajo v okviru skrbi za nekdanje pripadnike možnost vključevanja v stanovska društva na obrambnem področju, in sicer v Medgeneracijsko prostovoljsko društvo Ministrstva za obrambo, Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo, Zvezo slovenskih častnikov in Zvezo veteranov vojne za Slovenijo.

Na predstavitvenem prostoru ministrstva sta tako svoje aktivnosti predstavljali tudi Medgeneracijsko prostovoljsko društvo za kakovostno staranje zaposlenih in nekdanjih delavcev Ministrstva za obrambo ter Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo. »V društvu se imamo odlično. Veliko se družimo, hodimo na pohode in izlete. Veliko nam pomeni, da smo lahko še aktivni in skupaj doživljamo te lepe trenutke,« je povedala članica Društva upokojencev Ministrstva za obrambo Jelena Maček, ki je na razstavnem prostoru obrambnega ministrstva ponosno prikazala svoje ročne izdelke. Na razstavnem prostoru je kot organ v sestavi sodelovala še Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, katere uslužbenci so predstavili preventivne aktivnosti na področju zaščite in reševanja ter skupaj z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije ter Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije tudi projekt Varni in enaki v naravnih in drugih nesrečah (Safe and Equal in EMERgencies – SEE ME).

Na stojnici Ministrstva za obrambo so obiskovalcem predstavljali dobre prakse iz priprav kadra na odhod iz vojaške službe in iz skrbi za nekdanje pripadnike.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Mitja Ambroželj

112 SOS	OSTANEK CIGARETE	STISK (ZASTARELO)	MESTO V ŠVICI ALI GORA V JERUZALEMU Z DAVIDOVIM TEMPLJEM	SULTANOV PROSTOR BIVANJA	TIROLSKA REKA	SPREME-NITEV V JEZERO	TVEGANOST, RIZIKO, TVEGAN POLOŽAJ (MNOŽINA)
	OSSIP ZADKINE		PEST (POGOV.)				
	ZATIRANJE POŽARA						
	PETER PEVC						
112 SOS	VSAK OD VZPOREDNIH DROGOV NA LESTVI	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA IN PEVKA (COURTNEY)	TURŠKI ZEMLJIŠKI GOSPOD	IZPUSTITEV GLASU SREDI BESEDE	ZAPREKA, OVIRA TEŽKA VOLN. TKAN. ZA PLAŠ.		ZVONE AGREŽ MESTO V TEKSASU
MANUŠI KLAS							KDOR EMAJLIRA TUJE MOŠKO IME
STROKOV-NJAK ZA LOGISTIKO						EDWARD GRIEG	ŽITNE LUŠINE
HRVAŠKI USANKARSKI UREDNIK (ALFREDO)						ZARODEK	REKA V J. FRANCJIJI KMETOVO ORODJE
NEON			VRH NA KILIMANDŽARU RAZK. Z VIS. TEMPERATURO			BELGIJSKI NOGOMETNI TRENER (ERIC)	
112 SOS	SREDSTVO ZA ORANJE	SMISEL STAVKA IZPOSTAVLJ. DEL STAVBE				GOJENEC POLICIJSKE ALI VOJAŠKE ŠOLE UMETNA SNOV ZA ZATESNJEVANJE OKEN	
ZAPOR MED TRAJANJEM PREISKAVE						GRŠKA BOGINJA MORALNE ZASLEP-LJENOSTI MOŠKI POTOMCI SUSPENZIJA POLISTIRENA	
NEKDANJA ITAL-JANSKA DENARNA ENOTA					UŽITEN SADEŽ PTICA Z DLET. KOT KLJUNOM		VIHRAV MOŠKI ZGOREVANJE S PLAMENI PRIMORSKA JED
GRŠKO JANEŽEVO ŽGANJE				HALOŠKA VAS OB HRVAŠKI MEJI			BITKA TKALEC (STARINSKO)
PESNIK, PISATELJ, MULTIINŠTRU-MENTALIST GJURIN				IRANSKO LJUD. NA KAVKAZU NERESNICA			REŽISER ŠTIGLIC SIMONA LESKOVAR
MESTO V FRANCJIJI, Z ISTOIMENSKIM KLUBOM BO IGRALA OLIMPIJA BERILIJ						ORGANIZMU ŠKODLJIVE SNOVI, KI JIH CELICE IZLOČAJO	
V STAREM VEKU TRGOV-SKO MESTO OB BOSPORJU						MEDALIJA	
NADSTROPJE					ZA PROTIPO-ZARNO VAR-NOST MORAMO SKRBEITI TUDI SAMI	SONJA NEF	LAHKO JE OSVEŽILEN ALI ZDRAVILEN

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:

DOŽIVI POKLIC VOJAKA

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Valentina Koritnik**, Rečica 2, 6250 Ilirska Bistrica,
- ▶ **Vasilija Rupnik**, Stomaž 4, 5263 Dobravlje,
- ▶ **Branko Vidic**, Bohinjska Bela 35, 4263 Bohinjska Bela.

Nagrajencem čestitamo.

Tokratna križanka je nastala v okviru projekta Oktober – mesec požarne varnosti, v katerem sodelujejo Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Združenje slovenskih poklicnih gasilcev, Slovensko združenje za požarno varstvo ter Zavod za gozdove Slovenije.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, 15. novembra 2023, na naslov **Slovensko združenje za požarno varnost, Dimičeva ulica 13, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **info@szpv.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

Letos zaznamujemo 300. obletnico rojstva pisatelja, učitelja in duhovnika Števana Küzmiča, ki je pomembno prispeval k širjenju ter utemeljitvi prekmurske književnosti. Küzmič je bil rojen leta 1723 v Strukovcih. Šolal se je v Kančevcih in Radgoni, višjo šolo pa je obiskoval v Sopronu in Györu na Madžarskem. Šolanje je nadaljeval na bratislavskem liceju na Slovaškem. Küzmič se je v tem obdobju poleg klasičnih jezikov izkazal tudi v zemljepisu, zgodovini in matematiki. Svoje znanje je izpopolnjeval

še pri zasebnih učiteljih ter se veliko samoizobraževal. V liceju se je začel udejstvovati na literarnem področju. Leta 1751 je kot učitelj v kraju Nemescsó prevzel vodilno mesto na latinski šoli. Ob finančni podpori iz Bratislave je nase prevzel tudi velik del odgovornosti za versko in posvetno življenje svojih rojakov ter začel pisati v materinščini, tj. prekmurščini, in vanjo prevajati. Leta 1755 je sprejel povabilo in nastopil mesto duhovnika v Šurdu, kjer je tudi pokopan. Njegova dela so nastala v duhu reformacijskega gibanja, ki je uveljavilo potrebo, da naj vsak narod bere božjo besedo v svojem jeziku. Küzmič je s prevodi tedanjih najpomembnejših verskih del in avtorskimi deli v prekmurščini spodbudil nacionalno osvobodilno gibanje svojih rojakov med Muro in Rabo ter tako pomembno prispeval k širjenju in utemeljitvi prekmurske književnosti. Izmed Küzmičevih del so ohranjeni Vöre krsztsanske kratki navuk (1754) in vseh pet izdaj Nouvega zákona (1771). Velika večina njegovih del pa žal ni ohranjena. Njegova dela in prevodi v prekmurščino so bili podlaga za ohranitev in nadaljnji razvoj slovenstva na tedanjem Ogrskem.

Violeta Vladimira Mesarič, VVIK

Rupnikova linija je prva knjiga Aleša Zelenke iz načrtovane serije štirih knjig o severni fronti in je posvečena naši premalo znani preteklosti. Aleš Zelenko je bil od leta 2000 zaposlen v Slovenski vojski na različnih dolžnostih. Njegova priljubljena priložnostna dejavnost je preučevanje vojaške zgodovine s podarkom na fortifikaciji in težiščem na

Rupnikovi liniji. S to tematiko se ukvarja od leta 1999. Od takrat je intenzivno raziskoval celotno območje Slovenije, predvsem Štajersko, Koroško in Gorenjsko, ter obiskal skoraj vse kraje na teh območjih. V okviru raziskovanja je bil za primerjavo fortifikacij pri nas in drugod po Evropi na večtedenskem ogledu utrjenih črt v Franciji, Italiji, Nemčiji, na Češkem, Hrvaškem in Poljskem ter v Avstriji, Bosni in Hercegovini, Črni gori, Severni Makedoniji in Srbiji.

Avtor v delu najprej piše o okoliščinah in razlogih za gradnjo utrjenih obrambnih linij jugoslovanske vojske. Gradnjo so zahtevali predvsem za ostre odnose z nekaterimi sosednjimi državami, zlasti z Italijo in Avstrijo (po anšlusu z Nemčijo), ter nestabilne razmere na Balkanu. Na gradnjo utrjene vojaške obrambne linije se je Jugoslavija začela pripravljati že junija 1935. Na zahodnih mejah naj bi bila zgrajena močno utrjena obrambna linija z bunkerji in protitankovskimi jarki, ki bi omogočila za daljši čas zadržati morebitnega agresorja. V splošnem je bilo med obema vojnima »moderno« graditi fortifikacijske objekte za obrambo meja. Gradilo jih je veliko evropskih držav.

Avtor v knjigi obravnava gorenjski, koroški in štajerski del obrambne linije, ki je bila razdeljena na odseke ter pododseke od Jezerskega vrha na Karavankah do Mure in Kučnice. Za lažje razumevanje podrobno predstavi jugoslovanski obrambni sistem. Zanimivo je tudi poglavje o izvedbenih delih, tako o načrtovanju, gradbenih delih in obrambni sili. Dela na tako imenovani severni fronti so potekala od pomladi 1938 do začetka vojne 1941. Za agresijo s severa sta bili še posebej pomembni dravograjsko in mariborsko-ptujsko mostišče. Sledi natančna predstavitev po tipih fortifikacijskih objektov Rupnikove linije v severni Sloveniji (bunkerji, rovi, prenosne in stalne fortifikacijske ovire). V posebnem poglavju pa sta prikazani vloga Rupnikove linije v aprilski vojni leta 1941 ter njena usoda po vojni in danes.

Urška Žunko, KIZC

V spomin

UMRL JE ZA DOMOVINO

Letos mineva 30 let od nesreče na Rakeku, v kateri je tragično preminil vojak Dejan Bizjak – zadnja žrtev osamosvojitvene vojne leta 1991. Vojaško skladišče Jugoslovanske armade na Rakeku, v katerem so se hranili predvsem minkoeksplozivna sredstva in orožje, je od dne prevzema varovala Teritorialna obramba Republike Slovenije. Najprej so ga varovali pripadniki oddelkov stalne sestave, potem pa tudi vojaki iz 1. bataljona 42. brigade iz Ilirske Bistrice in iz 410. učnega centra iz Postojne. Konec julija 1993 so bili na varovanje skladišča napoteni vojaki na služenju vojaškega roka 410. učnega centra, ki so bili dobro pripravljene za opravljanje stražarske službe, vendar sta sreča in usoda zapisali drugačno zgodbo. V nedeljo, 1. avgusta 1993, ob 11. uri je vojak na služenju vojaškega roka Dejan Bizjak s Predmeje pri opravljanju stražarske službe sprožil protipehotno razpršilno odskočno mino, ki jo je zunaj ograje postavila še bivša jugoslovanska vojska, kot ukrep varovanja skladišča.

Vojak Bizjak je ranam podlegel na poti v bolnišnico. Ranjen je bil tudi drugi nabornik – stražar v bližini, Robert Pirih iz Spodnje Idrije, ki mu je drobec mine poškodoval desno roko. Pred hujšimi poškodbami ga je zavaroval steber ograje, ki je prestregel glavni udar eksplozije. Mina je bila namreč postavljena dva do tri metre zunaj ograje, Pirih pa je bil znotraj ograje od stebra oddaljen pet do šest metrov. Poznejša preiskava je pokazala, da je bila to edina mina, ki je bila postavljena zunaj varovalne ograje skladišča. Robert Pirih danes živi v Spodnji Idriji, Dejan Bizjak, ki je bil posmrtno odlikovan s častnim vojnim znakom, pa je pokopan na pokopališču na Otlici. Tam mu je njegova družina postavila spomenik, ki obiskovalca pokopališča spomni, da je umrl za Slovenijo.

Na kraju žalostnega dogodka ni nobenega spomenika, ki bi mimoidočega proti Cerknici ali Uncu spomnil, da je na tem mestu mlad slovenski vojak daroval življenje za svojo domovino. Tetraedrov je po Sloveniji veliko, lepo bi bilo, da bi se eden kot spominsko znamenje postavil tudi na tem mestu, seveda ob soglasju njegove družine.

Podpolkovnik dr. Matjaž Bizjak

REVILJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik in Petra Apšner

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 8000 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 27. novembra 2023.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

Požar v naravi

Že majhen izvor ognja ali iskrenje lahko v naravi hitro zanetita požar velikih razsežnosti.

Več informacij:

www.gov.si
www.sos112.si

Klic v sili: 112

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

UPRAVA
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Ob klicu na številko 112 povejte:

- kdo kliče,
- kaj se je zgodilo,
- kje se je zgodilo,
- kdaj se je zgodilo,
- koliko je ponesrečencev,
- kakšne so poškodbe,
- kakšne so okoliščine na kraju nesreče,
- kakšna pomoč je potrebna.

Na številko 112 lahko pokličete ali pošljete kratko sporočilo (SMS),

če potrebujete pomoč gasilcev, nujno medicinsko pomoč, druge reševalne službe ali policijo. Na številko 112 lahko brezplačno kličete s stacionarnega ali mobilnega telefona (tudi če je račun prazen) v vseh državah Evropske unije.

I FEEL
SLOVENIA